RUBRICAE MISSALIS IN COMMODIOREM CELEBRANTIUM USUM

RUBRICÆ MISSALIS IN *Commodiorem Celebrantium usum.*

ROMÆ,

Typis Rocchi Bernabò. 1723.

SUPERIORUM LICENTIA.

LECTORI.

NUllum certè opus eo videtur accuratiùs peragendum, quo Divinæ Majeſtati Sacroſanctum Miſſæ offertur Sacrificium: eapropter, qui ad tam inſigne munus vocati ſunt, Sacerdotes, ſatagere debent, ne à præſcripta agendi ratione, vel minimùm deficiant: hoc autem fieri nequit ab illo, qui eò pertinentes, ac in Romano Miſſali impreſſas Rubricas, non plurimùm calleat; verùm quia nec omnibus, nec ſemper in promptu eſt ipſius copia Miſſalis, ideò in commodiorem

celebrantium uſum, præfatæ Rubricæ in libello, quem quiſque ſemper, & ubique præ manibus habere poſſit, ad litteram imprimendæ viſæ fuerunt.

Ru-

[illegible]

Rubricæ generales Missalis.

De

Ritus servandus in celebratione Missæ.

Ab

De

De Defectibus in celebratione Missarum occurrentibus.

Ordo

Ordo Missæ.

Im-

Imprimatur,

Si videbitur Reverendiss. P. Magistro Sac. Palatii Apostolici.

N. Episcopus Bojan. Vicesgerens.

Imprimatur,

Fr. Gregorius Selleri Sacri Palatii Apost. Magister, Ord. Prædicatorum.

RUBRICÆ GENERALES MISSALIS.

MISSA quotidie dicitur secundùm ordinem Officii de festo Duplici, vel Semiduplici, vel Simplici: de Dominica, vel Feria, vel Vigilia, vel Octava: & extra ordinem Officii, Votiva, vel pro Defunctis.

De Duplici. I.

MIssa dicitur de Duplici illis diebus, quibus in Kalendario ponitur hæc nota, *Duplex*, & in Festis mobilibus, quandocumque Officium est Duplex: in Duplicibus dicitur una tantùm Oratio, nisi aliqua commemoratio fieri debeat. Alia omnia dicuntur ut in propriis Missis

aſſignatum eſt. Quando dici debeat *Gloria in excelſis*, & *Credo*, inferiùs ponitur in propriis Rubricis.

De Semiduplici, & Simplici. II.

MIſſa de Semiduplici dicitur, quando in Kalendario ponitur hæc vox, *Semiduplex*. Præterea in Dominicis, & diebus infra Octavas. In Semiduplicibus tam feſtis, quàm Dominicis, & infra Octavas, dicuntur plures Orationes, ut infrà dicetur in Rubrica de Orationibus. Infra Octavam dicitur Miſſa, ſicut in die feſti, niſi propriam Miſſam habuerit: in Dominicis verò ſicut in propriis locis aſſignatur. De Simplici dicitur Miſſa ſicut de Semiduplici, ut ſuis locis ponitur.

De Feria, & Vigilia. III.

MIſſa de Feria dicitur, quando non occurrit feſtum, vel Octava, vel Sabbatum, in quo fiat Officium Beatæ Mariæ. In Feriis tamen Quadrageſimæ, Quatuor Temporum, Rogationum, & Vigiliarum, etiam ſi Duplex, vel Semiduplex

plex festum, vel Octava occurrat, in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis cantantur duæ Missæ, una de Festo post Tertiam, alia de Feria post Nonam.

2 In Vigiliis autem & Feriis Quatuor Temporum, vel Feria secunda Rogationum, quæ veniunt infra Octavam, Missa dicitur de Vigilia, vel Feriis supradictis cum commemoratione Octavæ: præterquam infra Octavam Corporis Christi, in qua in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis cantantur duæ Missæ, una de Octava post Tertiam, alia de Vigilia post Nonam: in Missis autem privatis dicitur Missa de Octava, cum commemoratione Vigiliæ. Si autem in die Vigiliæ, vel prædictis Feriis, fiat Officium de aliquo Festo, tunc dicitur Missa de Festo cum commemoratione Octavæ, & Vigiliæ, vel Feriarum prædictarum. Quòd si Vigilia occurrat in die alicujus Festi ex majoribus primæ classis, in Missa non fit commemoratio de ea, sicut nec in Officio.

3 Si Festum habens Vigiliam celebretur Feria secunda, Missa Vigiliæ dicitur in Sabbato, sicut etiam

de ea fit Officium: excepta Vigilia Nativitatis Domini, & Epiphaniæ.

4 Missa Vigiliæ in Adventu occurrentis, dicitur cum commemoratione Feriæ Adventus, licet de ea non sit factum Officium: Vigilia Nativitatis excepta.

5 Si in Quadragesima, & Quatuor Temporibus occurrat Vigilia, dicatur Missa de Feria cum commemoratione Vigiliæ.

6 Tempore Paschali non dicitur Missa de Vigilia, nisi in Vigilia Ascensionis; quæ tamen non jejunatur, sicut nec Vigilia Epiphaniæ.

De Missis Votivis S. Mariæ, & aliis. IV.

IN Sabbatis non impeditis festo Duplici, Semiduplici, Octava, Vigilia, Feria Quadragesimæ, vel Quatuor temporum, vel Officio alicujus Dominicæ quæ supersit, in præcedens Sabbatum translato, dicitur Missa de Sancta Maria secundùm varietatem temporum, ut in fine Missalis ponitur.

2 In Adventu autem, licet Officium non fiat de Sancta Maria in Sab-

Sabbato, dicitur tamen Missa principalis de ea, cum commemoratione de Adventu, nisi fuerint Quatuor Tempora, vel Vigilia, ut suprà.

3 Aliis diebus infra Hebdomadam, quando Officium fit de Feria, & non est resumenda Missa Dominicæ præcedentis, quæ fuerit impedita, (exceptis Feriis Adventus, Quadragesimæ, Quatuor Temporum, Rogationum, & Vigiliarum) dici potest aliqua ex Missis Votivis, etiam in principali Missa, quæ vocatur Conventualis, secundùm Ordinem dierum in fine Missalis assignatum, cum commemoratione Feriæ, de qua factum est Officium. Quæ tamen Missæ, & omnes aliæ Votivæ, in Missis privatis dici possunt pro arbitrio Sacerdotum, quocumque die Officium non est Duplex, aut Dominica, cum commemoratione ejus, de quo factum est Officium, & commemoratione item festi Simplicis, si de aliquo occurrat eo die fieri commemorationem in Officio. Id verò passim non fiat, nisi rationabili de causa. Et quoad fieri potest, Missa cum Officio conveniat.

De Missis Defunctorum. V.

PRima die cujusque mensis (extra Adventum, Quadragesimam, & tempus Paschale) non impedita Officio Duplici, vel Semiduplici, dicitur Missa principalis generaliter pro Defunctis sacerdotibus, benefactoribus, & aliis. Si verò in ea fuerit festum Simplex, vel Feria quæ propriam habeat Missam, aut resumenda sit Missa Dominicæ præcedentis, quæ fuit impedita, & infra Hebdomadam non occurrat alius dies in quo resumi possit: in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis dicantur duæ Missæ, una pro Defunctis, alia de festo Simplici, vel Feria prædicta. Sed in Ecclesiis non Cathedralibus, nec Collegiatis dicatur Missa de die cum commemorat. generaliter pro Defunctis.

2 Præterea Feria secunda cujusque Hebdomadæ, in qua Officium fit de Feria, Missa principalis dici potest pro Defunctis. Si autem fuerit propria Missa de Feria, vel de Festo Simplici, vel resumenda sit Missa Dominicæ præcedentis, ut suprà, in

Missa

Missa de die fiat commemoratio (ut dictum est) pro Defunctis. Excipitur tamen Quadragesima, & totum tempus Paschale, & quando per annum Officium est Duplex, vel Semiduplex: quibus temporibus non dicitur Missa Conventualis pro Defunctis (nisi in die Depositionis Defuncti, & in Anniversario pro Defunctis) neque pro eis fit commemoratio. Missæ autem privatæ pro Defunctis quocumque die dici possunt, præterquam in Festis Duplicibus, & Dominicis Diebus.

3 In die Commemorationis omnium Defunctorum, & in die Depositionis, & in Anniversario Defuncti, dicitur una tantùm Oratio; & similiter in die Tertia, Septima, Trigesima, & quandocumque pro Defunctis solemniter celebratur: In aliis Missis plures, ut de Feriis & Simplicibus dicetur infra in Rubrica de Orationibus.

4 Sequentia pro Defunctis dicitur in die commemorationis omnium fidelium Defunctorum, & Depositionis defuncti, & quandocumque in Missa dicitur una tantùm Oratio: in aliis autem Missis pro Defun-

ctis, dicatur ad arbitrium Sacerdotis.

De Translatione Festorum. VI.

IN dicendis Missis servetur Ordo Breviarii de Translatione festorum Duplicium, & Semiduplicium, quando majori aliquo Festo, seu Dominica impediuntur. In Ecclesiis autem, ubi titulus est Ecclesiæ, vel concursus populi ad celebrandum festum, quod transferri debet, possunt cantari duæ Missæ, una de die, alia de Festo: excepta Dominica prima Adventus, Feria quarta Cinerum, Dominica prima Quadragesimæ, Dominica Palmarum cum tota Hebdomada majori, Dominica Resurrectionis, & Dominica Pentecostes cum duobus diebus sequentibus, die Nativitatis Domini, Epiphaniæ, Ascensionis, & Festo Corporis Christi.

De Commemorationibus. VII.

COmmemorationes in Missis fiunt sicut in Officio. De festo Simplici fit commemoratio in Missa, quan-

quando de eo in Officio facta est commemoratio in primis Vesperis. Quando autem de eo fit commemorat. tantùm ad Laudes, in Missa solemni non fit commemor. de eo, sed in Missis tantùm privatis. Excipitur Dominica Palmarum,& Vigilia Pentecostes, in quibus nulla fit commemorat. etiam in Missis privatis de festo Simplici occurrente, licet facta sit in Officio. De Dominica fit commemorat. quando in ea agitur de festo Duplici. De Octava fit commemorat. quando infra Octavam celebratur aliquod Festum, nisi illud Festum fuerit de exceptuatis in Rubrica Breviarii de Commemorationibus. Item quando infra Octav. fit de Dominica.

2 De Feria fit commemoratio in Adventu, Quadragesima, Quatuor Temporibus, Rogationibus, & Vigiliis, quando Missa dicenda est de Festo illis temporibus occurrente. Sed in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis, ubi plures Sacerdotes quotidie celebrant, in Feriis, Rogationibus, & Vigiliis prædictis, quæ habent Missas proprias, dicuntur duæ Missæ, una de Festo, alia de Feria, Rogationibus, & Vigilia,

absque ulla utrorumque commem. in Festis tamen majoribus primę Classis nihil fit de Vigilia occurrente, ut dictum est suprà.

3 Quando infra Hebdomadam, dicuntur Missæ votivæ, post primam Orationem semper dicatur Oratio ejus, de quo fit Officium, ut supra explicatum est in propria Rubrica.

4 Quando fit commem. de Feria Quatuor Temp. pro Feriæ commem. dicitur prima Oratio, quæ concordat cum Officio.

5 In faciendis commemorat. servetur ordo ut in Breviario. De Dominica, ante diem infra Octavam: de die infra Octavam, ante Ferias prædictas: de Feriis prædictis, ante festum Simplex: de festo Simplici, ante Orationes quæ secundo vel tertio loco dicendæ assignantur, & hæ dicantur ante Orationes Votivas: in quibus Votivis servetur deinde dignitas Orationum, ut de sancta Trinitate, de Spiritu sancto, de Sacramento, de sancta Cruce ante Votivam de beata Maria, & de Angelis & S. Joanne Baptista ante Apostolos, & similiter in aliis.

6 Si facienda sit commemoratio

pro

pro Defunctis, semper ponitur penultimo loco. In Missis autem Defunctorum nulla fit commemoratio pro vivis, etiam si Oratio esset communis pro vivis & defunctis.

7 Quando dicuntur plures Orationes, prima tantùm & ultima cum sua conclusione terminantur: & ante primam, & secundam Orationem tantùm dicitur *Oremus*, ante primam dicitur etiam *Dominus vobiscum*.

8 Cùm verò dicuntur plures Orationes, & una Oratio eadem sit cum alia ibidem dicenda, Oratio hujusmodi, illa scilicet quæ eadem est, non aliæ, commutetur cum alia de Communi, vel Proprio, quæ sit diversa. Idem servetur in Secretis, & Orationibus post Communionem.

De Introitu, Kyrie eleison, & Gloria in excelsis. VIII.

INtroitus semper eodem modo dicitur cum *Gloria Patri*, ut in Ordinario, præterquam tempore Passionis, & in Missis Defunctorum, ut etiam ibi annotatum est.

2 *Kyrie eleison* dicitur novies post Introitum, alternatim cum ministro,

id est, ter *Kyrie eleison*, ter *Christe eleison*, ter *Kyrie eleison*.

3 *Gloria in excelsis* dicitur, quandocumque in Matutino dictus est Hymnus *Te Deum*, præterquam in Missa Feriæ quintæ in Cęna Domini, & Sabbati sancti, in quibus *Gloria in excelsis* dicitur, quamvis in Offic. non sit dictum *Te Deum*.

4 In Missis Votivis non dicitur, etiam tempore Paschali, vel infra Octavas, nisi in Missa B. M. in Sabbato, & Angelorum: & nisi Missa Votiva solemniter dicenda sit pro re gravi, vel pro publica Ecclesiæ causa, dummodò non dicatur Missa cum paramentis violaceis. Neque dicitur in Missis Defunctorum.

De Orationibus. IX.

IN festis Duplicibus dicitur una tantùm Oratio, nisi facienda sit aliqua commemoratio, ut dictum est suprà.

2 In festis Semiduplicibus occurrentibus ab Octava Pentecostes usque ad Advent. & à Purificatione usque ad Quadragesimam, dicitur secunda Oratio *A cunctis*, tertia ad libitum.

In

3 In festis Semiduplicibus occurrentibus ab Octava Epiphaniæ usque ad Purificat. dicitur secunda Oratio *Deus qui salutis*, tertia *Ecclesiæ*, vel pro Papa, *Deus omnium fidelium*.

4 In festis Semidupl. à Feria IV. Cinerum usque ad Dominicam Passionis, secunda Oratio de Feria, tertia *A cunctis*.

5 In Semidupl. à Dominica Passionis usque ad Dominicam Palmarum, secunda Oratio de Feria, tertia *Ecclesiæ*, vel pro Papa.

6 In Festis Semiduplicibus, ab Octava Paschæ usque ad Ascensionem, secunda Oratio de Sancta Maria, *Concede nos*, tertia *Ecclesiæ*, vel pro Papa.

7 In festis Semiduplicibus infra Octavas occurrentibus, secunda Oratio dicitur de Octava, tertia, quæ secundo loco infra Octavam ponitur.

8 Infra Octavas Paschæ, & Pentecostes, in Missa de Octava dicuntur duæ tantùm Orationes, una de die, alia *Ecclesiæ*, vel pro Papa.

9 Infra alias Octavas, & in Vigiliis quæ jejunantur (excepta Vigilia Nativit. Domini, & Pentecostes) di-

dicuntur tres, una de die, ſecunda de ſancta Maria, tertia *Eccleſiæ*, vel pro Papa. Sed infra Octavas ſanctæ Mariæ, & in Vigilia, & infra Octavam omnium Sanctorum, ſecunda Oratio dicitur de Spiritu ſancto, *Deus qui corda*, tertia *Eccleſiæ*, vel pro Papa.

10 In Dominicis infra Octavas occurrentibus dicuntur duæ Orationes, una de Dominica, ſecunda de Octava, & in die Octava dicitur una tantùm Oratio, niſi facienda ſit aliqua commemoratio.

11 In Dominicis dicuntur tres, ut in Ordinario aſſignantur, quibuſdam exceptis, ut ſuis etiam locis notatur.

12 In feſtis Simplicibus, & Feriis per annum, niſi aliter in propriis locis notetur, dicuntur tres, ut in Semiduplicibus, aut quinque: poſſunt etiam dici ſeptem ad libitum.

13 In Feriis Quatuor Temp. & ubi plures leguntur Lectiones, hujuſmodi plures Orationes dicuntur poſt ultimam Orationem ante Epiſtolam, ut ſuis locis in Proprio Miſſarum de Tempore.

14 In Miſſis votivis, quando ſolemni-

lemniter dicuntur pro re gravi, vel pro publica Ecclesiæ causa, dicitur una tantùm Oratio: sed in Missa pro gratiarum actione additur alia Oratio, ut in proprio loco notatur. In aliis autem dicuntur plures, ut in festis Simplic.

15 In Votivis B. M. secunda Oratio dicitur de Officio illius diei, & tertia de Spiritu sancto: sed in Sabbato, quando de ea factum est Officium, secunda Oratio erit de Spiritu sancto, tertia *Ecclesiæ*, vel pro Papa. In Votivis de Apostolis, quando ponitur Oratio *A cunctis*, ejus loco dicitur Oratio de S. M. *Concede nos*.

16 Si, cùm plures dicuntur Orationes, occurrat fieri commemorationem alicujus Sancti, ea ponitur secundo loco, & tertia Oratio dicitur, quæ aliàs secundo loco dicenda erat.

17 In conclusione Orationum hic modus servatur. Si Oratio dirigatur ad Patrem, concluditur, *Per Dominum nostrum*, &c. Si ad Filium, *Qui vivis, & regnas cum Deo Patre*. Si in principio Orationis fiat mentio Filii, concluditur, *Per eumdem Dominum nostrum*. Si in fine Oratio-

tionis, ejus fiat mentio, *Qui tecum vivit*. Si facta sit mentio Spiritus Sancti in conclusione dicitur, *In unitate ejusdem Spiritus Sancti*, &c. Alia quoque in dicendis Orationibus serventur, quæ superiùs in Rubrica de Commemorationibus dicta sunt.

De Epistola, Graduali, Alleluja, & Tractu, ac de Evangelio. X.

POst ultimam Orationem dicitur *Epistola*: qua finita, à ministris respondetur, *Deo gratias*. Et similiter quando leguntur plures Lectiones post singulas dicitur *Deo gratias*, præterquam in fine quintæ Lectionis Danielis in Sabbatis Quatuor Temporum, & in fine Lectionum Feriæ sextæ in Parasceve, & Sabbati sancti.

2 Post Epistolam dicitur *Graduale*, quod semper dicitur, præterquam tempore Paschali, cujus loco tunc dicuntur duo Versus, ut habetur in Rubrica in Sabbato in Albis.

3 Post Graduale dicuntur duo *Alleluja*, deinde Versus, & post Versum, unum *Alleluja*, Tempore Paschali, quando non dicitur *Graduale*, dicitur aliud *Alleluja* post secun-

dum

dum Versum : & quando dicitur *Sequentia*, non dicitur post ultimum Versum, sed post Sequentiam.

4. A Septuagesima usque ad Sabbatum sanctum non dicitur *Alleluja*, neque dicitur in Missis de Feria in Adventu, Quatuor Temporibus, & Vigiliis, quæ jejunantur, exceptis Vigilia Nativitatis Domini, si venerit in Dominica, & Vigilia Paschæ, & Pentecostes, ac Quatuor Temporibus Pentecostes. Nec dicitur in festo SS. Innocentium, nisi venerit in Dominica.

5 A Septuagesima usque ad Pascha, ejus loco dicitur Tractus, qui Tractus prædicto tempore in aliquibus Feriis non dicitur, ut suis locis ponitur: nec dicitur in Feriis à Septuagesima usque ad Quadragesimam, quando repetitur Missa Dominicæ.

6 Dicto *Graduali*, seu *Alleluja*, seu *Tractu*, dicitur *Evangelium*. Et in principio Evangelii dicitur, *Dominus vobiscum*. ℟. *Et cum spiritu tuo*, deinde, *Sequentia sancti Evangelii secundùm* N. ℟. *Gloria tibi Domine*. In fine Evangelii à ministro respondetur, *Laus tibi Christe*, quod etiam dici-

dicitur in fine illius partis Passionis, quæ legitur in tono Evangelii, præterquam in Parasceve. Posteà si dicendum est, dicitur *Credo*.

De Symbolo. XI.

SYmbolum dicitur post Evangelium in omnibus Dominicis per annum, etiam si in illis fiat de Festo, in quo aliàs non diceretur, vel Dominica vacet. In tribus Missis de Nativitate Domini, & deinceps usque ad Octavam B. Joannis Apostoli inclusivè. In Epiphania, & per Octavam. Feria v. in Cœna Domini. In Paschate Resurrectionis, & per Octavam. In Ascensione Domini, & per Octavam. In Pentecoste, & per Octavam. In festo Corporis Christi, & per Octavam. In omnibus festis B. Mariæ, & per Octavas. In festis duodecim Apostolorum, & Evangelistarum, & per Octavas. In utraque Cathedra S. Petri, & in festo S. Petri ad Vincula. In festis Conversionis, & Commemorationis S. Pauli Apostoli. In festo S. Joannis ante portam latinam. In festo S. Barnabæ Apostoli. In festis Inventionis, & Exaltatio-

tationis S. Crucis. In Transfigurat. Domini. In festis Angelorum. In festo S. Mariæ Magdalenæ. In festis quatuor Doctorum, videlicet, Gregorii, Ambrosii, Augustini, & Hieronymi, addito festo S. Thomæ de Aquino, & S. Bonaventuræ. Item in festis Doctorum, Athanasii, Basilii, Gregorii Nazianzeni, & Joannis Chrysostomi. In die Octavarum S. Joannis Baptistæ, & S. Laurentii. In festo omnium Sanctorum, & per Octavam. In Dedicationibus S. Salvatoris, & SS. Apostolorum Petri & Pauli. In Anniversario Dedicationis propriæ Ecclesiæ, & per Octavam. In die Consecrationis Ecclesiæ, vel Altaris. In festis Sanctorum quibus dedicata est Ecclesia, & ubi habetur corpus, vel insignis reliquia Sancti, de quo agitur. In die Creationis, & Coronationis summi Pontificis, & in Anniversario ejusdem diei. In die & in Anniversario electionis, & consecrationis Episcopi. Item in omnibus Festis, quæ in Dominicis, & infra Octavas celebrantur: in quibus ratione Dominicę, & Octavæ dici debet. Item in festo Patroni alicujus loci, vel tituli Ecclesiæ (non autem alicujus

Ca-

Capellæ, vel Altaris) & in Festis principalibus Ordinum, & per eorum Octavas, in Ecclesiis tantùm illius Ordinis. Item dicitur *Credo*, in Missis Votivis, quæ solemniter pro re gravi, vel pro publica Ecclesiæ causa celebrantur, etiam si dicantur in paramentis violaceis in Dominica.

De Offertorio, Secretis, Præfationibus, & Canone. XII.

POst Symbolum, vel si non sit dicendum, post Evangelium, dicitur *Dominus vobiscum*, *Oremus*, deinde *Offertorium*: posteà fit oblatio cum Orationibus, ut in Ordine Missæ. Qua oblatione facta, dicuntur *Orationes secretæ*, secundùm numerum Orationum, quæ clara voce in principio dictæ sunt: sed ante primam Orationem non dicitur *Dominus vobiscum*, nec aliquid aliud, sed dicto *Suscipiat Dominus sacrificium* absolutè dicuntur. Neque etiam ante secundam Orationem dicitur *Oremus*. Terminatur autem prima & ultima Oratio, ut dictum est suprà in Rubrica de Orationibus: & secretò dicuntur usque ad illa verba

ba in conclusione, *Per omnia sæcula sæculorum*, quæ clara voce proferuntur, & incipitur *Præfatio*.

2 Præfationes autem dicuntur ut in Ordine Missæ annotatum est: & quæ in Quadragesima, tempore Passionis, & Paschali, & infra Octavas propriæ assignantur, dicuntur etiam in Dominicis & Festis, quæ illis temporibus celebrantur: nisi illa Festa propriam Præfationem habeant.

3 Si infra Octavam alicujus Festi, quod habet Præfationem propriam, occurrat Festum ex majoribus non habens propriam Præfationem, dicitur Præfatio de Octava, quamvis de ea nulla fiat commemoratio in Missa.

4 In Missis Votivis dicitur etiam Præfatio propria, si propriam habeant: si verò non habuerint, dicitur Præfatio de Tempore, vel Octava infra quam contigerit hujusmodi Missas celebrari: alioquin Præfatio communis. Et quando aliqua Missa Votiva pro causa publica solemniter celebratur, dicitur in cantu solemni, ut in Duplicibus. In Missis Defunctorum quocumque tempore semper dicitur Præfatio communis.

Post

5 Post Præfationem incipitur *Canon Missæ* secretò: in quo serventur omnia ut in Ordine Missæ. Ubi verò infra actionem *Communicantes*, & *Hanc igitur*, vel alia variari contingit, suo loco in propriis Missis adnotatur.

De Communione, Orationibus post Communionem, Ite Missa est, vel Benedicamus Domino, de Benedictione, & Evangelio S. Joannis.

XIII.

EXpleto Canone, & aliis omnibus usque ad Communionem, ea peracta dicitur *Communio*, & *Orationes post Communionem* eodem modo & ordine ut in principio Missæ: & repetito *Dominus vobiscum*, dicitur *Ite Missa est*, vel *Benedicamus Domino*, pro temporis ratione, *Ite Missa est*, dicitur quandocumque dictum est *Gloria in excelsis*. Cùm non dicitur, ejus loco dicitur *Benedicamus Domino*. ℟. *Deo gratias*. In Missis Defunctorum dicitur *Requiescant in pace*. ℟. *Amen*.

2 Dicto *Placeat*, datur *Benedictio*, quæ

quæ à Celebrante semper datur in Missa, præterquam in Missis Defunctorum. Deinde legitur Evangelium S. Joannis *In principio*, præmisso *Dominus vobiscum*, & *Initium*, ut moris est: quod Evangelium numquam prætermittitur in Missa, nisi quando fit de Festo in aliqua Dominica, vel Feria quæ habet Evangelium proprium: quod legitur ejus loco. Excipitur Dominica IV. Adventus, cujus Evangelium non legitur in fine Missæ, quando in ea occurrit Vigilia Nativitatis Domini, quia nec in Officio lectum est. In tertia Missa de die Nativitatis Domini legitur in fine Evangelium de Epiphania, *Cùm natus esset Jesus*. Et in Dominica Palmarum in Missis privatis legitur Evangelium quod ponitur in benedictione Palmarum, quod etiam lectum est in Officio. In Vigiliis quæ occurrunt in Quadragesima, vel Quatuor Temporibus, non legitur Evangelium Vigiliæ in fine Missæ. Et similiter in Missis Votivis numquam legitur in fine aliud Evangelium, nisi sancti Joannis.

De

De ordinanda Missa ex supradictis Rubricis. XIV.

Supradictis Rubricis cognitis, si quis velit ordinare Missam diei, recurrat ad Ordinarium Missarum de Tempore, vel de Sanctis, secundùm qualitatem Officii. Si propriam non habeat, recurrat ad Commune Sanctorum. Si de Feria agendum sit, & propria Missa non fuerit de Feria, dicatur Missa præcedentis Dominicæ, omissis *Gloria in excelsis*, & *Symbolo*, præterquam tempore Paschali, in quo semper dicitur *Gloria in excelsis*, ut suprà, excepta Missa Rogationum: & in Adventu prætermittitur *Alleluja* post *Graduale*, cum suo Versu. Si dicenda sit Missa Votiva, requiratur post Commune Sanctorum suo loco. Si plures Orationes dicendæ sint, requirantur post Missas Votivas, suo loco de singulis rebus singulæ. Si pro Defunctis dicenda sit Missa, habetur post Missas Votivas, cum Collectis diversis, circa finem Missalis. Ordo totius Missæ, cum Præfationibus, Canone, & aliis dicendis, habetur suo

loco,

loco, cum Proprio Missarum de Tempore.

De Hora celebrandi Missam. XV.

Missa privata saltem post Matutinum & Laudes quacumque hora ab aurora usque ad Meridiem dici potest.

2 Missa autem conventualis, & solemnis, sequenti ordine dici debet. In festis Duplicibus, & Semiduplicibus, in Dominicis, & infra Octavas, dicta in Choro Hora Tertia. In festis Simplicibus, & Feriis per annum, dicta Sexta. In Adventu, Quadragesima, Quatuor temporibus, etiam infra Octavam Pentecostes, & Vigiliis quæ jejunantur, quamvis sint dies solemnes, Missa de Tempore debet cantari post Nonam.

3 Missa autem Defunctorum dici debet post Primam diei: ubi verò dicuntur eorum Vigiliȩ manè post Matutinum diei, dictis hujusmodi Vigiliis cum Laudibus, immediatè dici potest Missa pro Defunctis. Sed in die Commemorationis omnium fidelium Defunctorum Missa Conventualis dicitur post Nonam, quia eo

die eſt principalis. In die autem Depoſitionis Defuncti, vel Tertio, Septimo, Trigeſimo, aut Anniverſario ſolemni, in quo fit concurſus populi, poterit ſimiliter dici ultimo loco poſt Nonam.

4 Excipiuntur ab hoc ordine dicendi Miſſam Conventualem, Miſſæ in Nativitate Domini: quarum prima dicitur poſt mediam noctem, finito *Te Deum laudamus* in Matutino, ſecunda in aurora, dictis Laudibus & Prima, tertia verò in die Poſt Tertiam, vel ubi aliter ex diſpenſatione Apoſtolica diſponatur.

5 Miſſæ Votivæ, quia non correſpondent Officio, ſi ſolemniter celebrentur pro re gravi, vel publica Eccleſiæ cauſa, cum populi frequentia, dicantur poſt Nonam.

De his quæ clara voce aut ſecretò dicenda ſunt in Miſſa. XVI.

IN Miſſa privata clara voce dicuntur *Antiphona* & *Pſalmus* ad *Introitum*, *Confeſſio*, & quæ ſequuntur, excepta Oratione *Aufer à nobis*, & *Oramus te Domine per merita Sanctorum tuorum* &c. Item *Introitus*, *Ky-*

Kyrie eleison, *Gloria in excelsis*, *Dominus vobiscum*, *Oremus*, *Flectamus genua*, *Levate*, *Oratio*, *vel Orationes*, *Prophetiæ*, *Epistola*, *Graduale*, *Versus*, *Tractus*, *Sequentia*, *Evangelium*, *Credo*, *Offertorium*, *Orate fratres* solùm hæc duo verba, *Præfatio*, *Nobis quoque peccatoribus*, solùm hæc tria verba. Item, *Per omnia sæcula sæculorum*, &c. cum *Pater noster*, *Per omnia sæcula sæculorum*, cum *Pax Domini*: *Agnus Dei*, *Domine non sum dignus*, Hæc quatuor verba tantùm, *Communio*, *Oratio*, vel *Orationes post Communionem*, *Humiliate capita vestra Deo*, *Ite Missa est*, vel *Benedicamus Domino*, vel *Requiescant in pace*, *Benedictio*, & Evangelium, *In principio*, vel aliud Evangelium. Alia omnia dicuntur secretò.

2 Sacerdos autem maximè curare debet, ut ea quæ clara voce dicenda sunt, distinctè, & appositè proferat; non admodum festinanter, ut advertere possit quæ legit; nec nimis morosè, ne audientes tędio afficiat: neque etiam voce nimis elata, ne perturbet alios, qui fortasse in eadem Ecclesia tunc temporis ce-

lebrant; neque tam ſubmiſſa, ut à circumſtantibus audiri non poſſit; ſed mediocri & gravi, quæ & devotionem moveat, & audientibus ita ſit accommodata, ut quæ leguntur, intelligant. Quæ verò ſecretè dicenda ſunt, ita pronuntiet, ut & ipſemet ſe audiat, & à circumſtantibus non audiatur.

3 In Miſſa ſolemni quando dici debent à Celebrante *Gloria in excelſis*, & *Credo*, intonantur & cantantur *Dominus vobiſcum*, & Orationes ante Epiſtolam, *Dominus vobiſcum*, *Oremus*, ante Orationes, & ante Offertorium, *Præfatio*. *Per omnia ſæcula ſæculorum*, cum *Pater noſter*, *Per omnia ſæcula ſæculorum* cum *Pax Domini*, & *Orationes poſt Communionem*. Alia quæ in Miſſa privata dicuntur clara voce, in Miſſa ſolemni à Celebrante dicuntur ſubmiſſa voce.

De ordine genuflectendi, ſedendi, & ſtandi in Miſſa privata, & ſolemni. XVII.

IN Miſſa privata Sacerdos genuflectit quando legit Evangelium S. Joannis *In principio* ad illa verba,

Et

Et verbum caro factum est, & in Evangelio Epiphaniæ, *Cùm natus esset Jesus*, ad illa verba, *Et procidentes adoraverunt eum*. Item in Evangelio Ferię IV. post Dominicam quartam Quadragesimæ, ad illa verba in fine, *Et procidens adoravit eum*. Item genuflectit Dominica Palmarum, & in Missis de Cruce, ad illa verba in Epistola, *In nomine Jesu omne genuflectatur*, &c. & quando legitur Passio, ad illa verba, *expiravit*, vel *emisit spiritum*, ut suis locis notatur. Item genuflectit cùm dicit *Flectamus genua*: Item quando in Quadragesima dicit in Tractu ℣. *Adjuva nos Deus*, &c. & in omnibus Missis de Spiritu sancto, cùm dicit ℣. *Veni sancte Spiritus reple* &c. Item quando Sacramentum in Altari discoopertum apparet, genuflectit quoties ante illud transit in medio Altaris: & quandocumque in Ordine Missæ, & in ritu servando in celebratione Missæ notatur quod debeat genuflectere.

2 Circumstantes autem in Missis privatis semper genua flectunt, etiam tempore Paschali, præterquam dum legitur Evangelium.

3 In Missa solemni Celebrans genuflectit ad omnia supradicta, præterquam ad *Flectamus genua*: & tunc ipse solus stat, Diaconus verò & Subdiaconus, & omnes alii genuflectunt. Ad Versum verò *Adjuva nos Deus* &c. & ad Versum *Veni sancte Spiritus* &c. genuflectit usque ad finem. Item genuflectit in die Annuntiationis Beatæ Mariæ, & in tribus Missis Nativitatis Domini, quando cantatur in Choro *Et incarnatus est* &c. Aliis diebus si sedeat cum cantantur ea verba, non genuflectit, sed caput tantùm profundè inclinat apertum; si non sedet, genuflectit.

4 Ministri semper genuflectunt cùm Celebrante, præterquam Subdiaconus tenens librum ad Evangelium, & Acolythi tenentes candelabra, qui tunc non genuflectunt. Et cùm Diaconus cantat illa verba, ad quæ est genuflectendum, ipse versus librum, Celebrans, & omnes alii versus Altare genuflectunt.

5 In Choro genuflectitur ab iis, qui non sunt Prælati, ad confessionem cum suo Psalmo. In Missis autem Feriarum, Adventus, Quadragesimæ, Quatuor Temporum, &

Vi-

Vigiliarum quæ jejunantur, ac in Missis Defunctorum, genuflectunt omnes, etiam ad Orationes, & dicto per Celebrantem *Sanctus*, usque ad *Pax Domini*, & ad *Orationes post Communionem*, & *super populum*, excepta Vigilia Paschæ, & Pentecostes, ac Nativitatis Domini, & Quatuor Temporibus Pentecostes. Et similiter ab omnibus genuflectitur quando elevatur Sacramentum.

6 In Missa item solemni Celebrans medius inter Diaconum, & Subdiaconum sedere potest à cornu Epistolæ juxta Altare cùm cantatur *Kyrie eleison*, *Gloria in excelsis*, & *Credo*: alio tempore stat ad Altare, vel genuflectit, ut suprà.

7 In Choro non sedent, qui actu cantant: reliqui autem possunt sedere, quando Celebrans sedet, & prætereà dum cantantur *Epistola*, & *Prophetiæ*, *Graduale*, *Tractus*, vel *Alleluja*, cum *Versu*, ac *Sequentia*, & ab *Offertorio*, usque ad incensationem Chori, & si non incensetur, usque ad *Præfationem*, & ad *Antiphonam*, quæ dicitur *Communio*. Ad alia stant, vel genuflectunt, ut suprà.

De coloribus Paramentorum. XVIII.

PAramenta Altaris, Celebrantis, & miniſtrorum, debent eſſe coloris convenientis Officio, & Miſſæ diei, ſecundùm uſum Romanæ Eccleſiæ: quæ quinque coloribus uti conſuevit, Albo, Rubeo, Viridi, Violaceo, & Nigro.

2 Albo colore utitur à Veſperis Vigiliæ Nativitatis Domini uſque ad Octavam Epiphaniæ incluſivè, exceptis feſtis Martyrum, quæ infra eam veniunt. Feria v. in Cœna Domini, & Sabbato ſancto in Officio Miſſæ, & ab illo die uſque ad Sabbatum in Vigilia Pentecoſtes ad Nonam, in Officio de Tempore, præterquam in Miſſa Litaniarum, & Rogationum. In feſto ſanctæ Trinitatis. in feſto Corporis Chriſti. In feſto Transfigurationis Domini. In feſtis B. Mariæ Virginis, præterquam in benedictione Candelarum, & Proceſſione quæ fit in feſto Purificationis ejuſdem. In feſtis Angelorum. In Nativitate S. Joannis Baptiſtæ. In principali feſto S. Joannis Evangeliſtæ,

ſtæ, quod celebratur infra Octavam Nativitatis Domini. In utraque Cathedra S. Petri. In feſto S. Petri ad Vincula. In Converſione S. Pauli. In feſto Omnium Sanctorum. In feſtis Confeſſorum, Pontificum, & non Pontificum, & Doctorum. In feſtis Sanctarum Virginum non martyrum, & nec virginum nec martyrum. In Dedicatione & conſecratione Eccleſiæ vel Altaris, ac in conſecratione ſummi Pontificis, & in anniverſario Creationis, & Coronationis ejuſdem, & electionis & conſecrationis Epiſcopi. Item per Octavas prædictorum feſtorum, quæ Octavas habent, quando dicitur Miſſa de Octava, & in Dominicis infra eas occurrentibus, quando in eis fit Officium de Dominica, præterquam in illis Dominicis, quibus tributus eſt color Violaceus. In Miſſis Votivis ſupradictorum feſtorum, quocumque tempore dicantur: & in Miſſa pro Sponſo & Sponſa.

3 Rubeo colore utitur à Vigilia Pentecoſtes in Miſſa uſque ad Sabbatum ſequens finita Nona & Miſſa. In feſtis S. Crucis. In Decollatione S. Joannis Baptiſtæ. In natali Apo-

ſtolorum Petri, & Pauli, & in feſtis aliorum Apoſtolorum (exceptis feſto principali S. Joannis Evangeliſtæ poſt Nativitatem, & feſtis Converſionis S. Pauli, & Cathedræ S. Petri, & ejus Vinculorum.) In feſto S. Joannis ante portam Latinam. In Commemoratione S. Pauli Apoſtoli. In feſtis Martyrum, excepto feſto SS. Innocentium, quando non venerit in Dominica: ſi autem in Dominica venerit, utitur Rubeo: in ejus verò die Oct. ſemper utitur Rubeo, quocumque die occurrat. In feſtis Sanctarum Virginum Martyrum, & Martyrum non Virginum. Item per Octavas prædictorum feſtorum quæ Octavas habent, quando fit de Octava, & in Dominicis infra eas Oct. occurrentibus, eodem modo ut dictum eſt suprà de colore Albo. Item in Miſſis Votivis ſupradictorum feſtorum, & in Miſſa pro eligendo ſummo Pontifice.

4 Viridi colore utitur ab Octava Epiphaniæ uſque ad Septuag. & ab Octava Pentecoſtes uſque ad Adventum excluſivè, in Officio de Tempore, excepta Dominica Trinitatis, ut ſuprà: ac exceptis Dominicis infra Oct.

occur-

occurrentibus, in quibus color Oct. servatur: exceptis etiam Vigiliis, & Quat. Temp. ut infrà.

5 Violaceo colore utitur à prima Dominica Adventus in primis Vesperis, usque ad Missam Vigiliæ Nativitatis Domini inclusivè: & à Septuagesima usque ad Sabbatum sanctum ante Missam inclusivè, in Officio de Tempore, excepta Feria v. in Cœna Domini, in qua utitur Albo: & Feria vj. in Parasceve, in qua utitur Nigro, ut infrà: & benedictione Cerei in Sabbato sancto, in qua Diaconus, illius Præfationem dicens, solus utitur Albo: ea autem finita, Violaceo ut priùs. Item in Vigilia Pentecostes ante Missam, à prima Prophetia usque ad benedictionem Fontis inclusivè. In Quatuor Temporibus, & Vigiliis quæ jejunantur, exceptis Vigilia & Quatuor Temporibus Pentecostes. In Missa Litaniarum in die sancti Marci Evangelistæ, & Rogationum, & in Processionibus, quæ his diebus fiunt. In festo SS. Innocentium, quando non venerit in Dominica. In benedictione Candelarum in die Purificationis B. M. & in benedictio-

ne Cinerum, ac Palmarum, & ipſa Dominica in Palmis, & in eorumdem, ac generaliter in omnibus Proceſſionibus: exceptis Proceſſionibus ſanctiſſimi Sacramenti, & quæ fiunt in diebus ſolemnibus, vel pro gratiarum actione. In Miſſis de Paſſione Domini, Pro quacumque neceſſitate, Pro peccatis, Ad tollendum ſchiſma, Contra Paganos, Tempore belli, Pro pace, Pro vitanda mortalitate, Pro iter agentibus, & Pro infirmis.

6 Nigro colore utitur Feria ſexta in Paraſceve, & in omnibus Officiis & Miſſis Defunctorum.

De qualitate Paramentorum. XIX.

1 IN Officio Miſſæ celebrans ſemper utitur Planeta ſuper Albam.

2 Si autem ſit Epiſcopus, & ſolemniter celebret, ſuper Dalmaticam & Tunicellam.

3 Pluviali utitur in Proceſſionibus, & Benedictionibus quæ fiunt in Altari. Item in Officio Laudum, & Veſperarum, quando ſolemniter dicuntur. Eodem utitur aſſiſtens Celebranti in Miſſa Pontificali. Item

quan-

quando Celebrans post Missam Defunctorum facit in fine Absolutionem.

4 Cùm Celebrans utitur Pluviali, semper deponit Manipulum; & ubi Pluviale haberi non potest, in Benedictionibus quæ fiunt in Altari, Celebrans stat sine Planeta cum Alba & Stola.

5 Dalmatica & Tunicella utuntur Diaconus & Subdiaconus in Missa solemni, & Processionibus, & Benedictionibus, quando Sacerdoti ministrant.

6 In diebus verò jejuniorum (præterquam in Vigiliis Sanctorum) & in Dominicis & Feriis Adventus & Quadragesimæ, ac in Vigilia Pentecostes ante Missam (exceptis Dominica *Gaudete*, etiam si ejus Missa infra Hebdomadam repetatur, & Dominica *Lætare*, Vigilia Nativitatis Domini, Sabbato sancto in Benedictione Cerei, & in Missa, ac Quatuor Temporibus Pentecostes) item in Benedictione Candelarum, & Processione in die Purificationis Beatæ Mariæ, & in benedictione Cinerum, ac benedictione Palmarum & Processione: in Cathedralibus & præci-

puis

puis Ecclesiis utuntur Planetis plicatis ante pectus : quam Planetam Diaconus dimittit cùm lecturus est Evangelium, eaque tunc super sinistrum humerum super Stolam complicatur : aut ponitur aliud genus Stolæ latioris in modum Planetæ plicatæ, & facta Communione, resumit Planetam, ut priùs. Similiter Subdiaconus dimittit eam cùm lecturus est Epistolam, quam legit in Alba ; & ea finita, osculataque Celebrantis manu, Planetam resumit ut priùs.

7 In minoribus autem Ecclesiis, prædictis diebus jejuniorum Alba tantùm amicti ministrant : Subdiaconus cum Manipulo, Diaconus etiam cum Stola ab humero sinistro pendente sub dextrum.

De præparatione Altaris, & ornamentorum ejus. XX.

ALtare, in quo sacrosanctum Missæ sacrificium celebrandum est, debet esse lapideum, & ab Episcopo, sive ab Abbate facultatem à Sede Apostolica habente, consecratum : vel saltem ara lapidea, similiter ab Epi-

Episcopo, vel Abbate, ut suprà consecrata, in eo inserta, quæ tam ampla sit, ut Hostiam, & majorem partem Calicis capiat. Hoc Altare operiatur tribus mappis, seu tobaleis mundis, ab Episcopo, vel alio habente potestatem benedictis, superiori saltem oblonga, quæ usque ad terram pertingat, duabus aliis brevioribus, vel una duplicata. Pallio quoque ornetur coloris, quoad fieri potest, diei festo, vel Officio convenientis. Super Altare Collocetur Crux in medio, & Candelabra saltem duo cum candelis accensis hinc & inde in utroque ejus latere. Ad Crucis pedem ponatur tabella Secretarum appellata. In cornu Epistolæ cussinus supponendus Missali: & ab eadem parte Epistolæ paretur cereus, ad elevationem Sacramenti accendendus, parva campanula, ampullæ vitreæ vini, & aquæ, cum pelvicula & manutergio mundo in fenestella, seu in parva mensa ad hæc præparata. Super Altare nihil omnino ponatur, quod ad Missæ sacrificium, vel ipsius Altaris ornatum non pertineat.

* *
*

RITUS SERVANDUS In Celebratione Missæ.

De præparatione Sacerdotis celebraturi. I.

SACERDOS celebraturus Missam, prævia Confessione sacramentali, quando opus est, & saltem Matutino cum Laudibus absoluto, orationi aliquantulùm vacet, & Orationes inferiùs positas pro temporis opportunitate dicat. Deinde accedit ad locum in Sacristia, vel alibi præparatum, ubi paramenta, aliaque ad celebrationem necessaria habentur: accipit Missale, perquirit Missam, perlegit, & signacula ordinat ad ea quæ dicturus est. Posteà lavat manus, dicens Orationem inferiùs positam. Deinde præparat Calicem, (qui debet esse vel aureus, vel argenteus, aut saltem habere cuppam ar-

argenteam intus inauratam, & simul cum Patena itidem inaurata, ab Episcopo consecratus :) super ejus os ponit purificatorium mundum, & super illud Patenam cum Hostia integra, quam leviter extergit, si opus est, à fragmentis, & eam tegit parva palla linea, tum velo serico : super velo ponit bursam coloris paramentorum, intus habentem Corporale plicatum, quod ex lino tantùm esse debet, nec serico vel auro in medio intextum, sed totum album, & ab Episcopo, vel alio habente facultatem, simul cum palla benedictum.

2 Quibus ita dispositis accedit ad paramenta, quæ non debent esse lacera, aut scissa, sed integra,& decenter munda, ac pulchra, & ab Episcopo item, vel alio facultatem habente, benedicta: ubi calceatus pedibus, & indutus vestibus sibi convenientibus, quarum exterior saltem talum pedis attingat; induit se, si sit Prælatus sæcularis, supra rochettum : si sit Prælatus regularis, vel alius Sacerdos sæcularis, supra superpelliceum, si commodè haberi possit, alioquin sine eo supra vestes communes,

di-

dicens ad ſingula ſingulas Orationes inferiùs poſitas.

3 Ac primùm accipiens Amictum circa extremitates, & chordulas, oſculatur illud in medio, ubi eſt Crux, & ponit ſuper caput, & mox declinat ad collum, & eo veſtium collaria circumtegens, ducit chordulas ſub brachiis, & circumducens per dorſum, ante pectus reducit & ligat. Tum Alba induitur, caput ſubmittens, deinde manicam dextram brachio dextro, & ſiniſtram ſiniſtro imponens. Albam ipſam corpori adaptat, elevat antè, & à lateribus hinc inde, & Cingulo per miniſtrum à tergo ſibi porrecto, ſe cingit. Miniſter elevat Albam ſupra Cingulum circum circà, ut honeſtè dependeat, & tegat veſtes; ac ejus fimbrias diligenter aptat, ut ad latitudinem digiti vel circiter ſuper terram æqualiter fluat. Sacerdos accipit Manipulum, oſculatur Crucem in medio, & imponit brachio ſiniſtro. Deinde ambabus manibus accipiens Stolam, ſimili modo deoſculatur, & imponit medium ejus collo, ac transverſando eam ante pectus in modum Crucis, ducit partem à ſiniſtro

ſtro humero pendentem ad dextram, & partem à dextro humero pendentem ad ſiniſtram. Sicque utramque partem Stolæ extremitatibus Cinguli hinc inde ipſi Cingulo conjungit.

4 Si Celebrans ſit Epiſcopus, vel Abbas ut ſuprà, non ducit Stolam ante pectus in modum Crucis, ſed ſinit hinc inde utraſque extremitates pendere: & antequam accipiat Stolam, accipit parvam Crucem pectoralem, quam oſculatur, & collo impoſitam ſinit ante pectus chordulis pendere. Manipulum quoque non accipit ante Stolam, niſi in Miſſis Defunctorum, ſed accipit ad Altare, cùm in Confeſſione dicit *Indulgentiam*, illumque priùs oſculatur. Poſtremò Sacerdos accipit Planetam.

5 Si ſit Epiſcopus, vel Abbas, ut ſuprà, habens uſum Pontificalium, & ſolemniter celebret, accipit paramenta, & alia ut in Pontificali, & Cæremoniali.

De ingreſſu Sacerdotis ad Altare. II.

SAcerdos omnibus paramentis indutus, accipit manu ſiniſtra Calicem, ut ſuprà præparatum, quem por-

portat elevatum ante pectus, bursam manu dextra super Calice tenens, & facta reverentia Cruci, vel imagini illi, quæ in Sacristia erit, capite cooperto accedit ad Altare, ministro cum Missali & aliis ad celebrandum necessariis (nisi ante fuerint præparata) præcedente superpelliceum induto. Procedit autem oculis demissis, incessu gravi, erecto corpore. Si verò contigerit eum transire ante Altare majus, capite cooperto faciat ad illud reverentiam: si ante locum Sacramenti, genuflectat: si ante Altare ubi celebretur Missa, in qua elevatur, vel tunc ministratur Sacramentum, similiter genuflectat, & detecto capite illud adoret, nec ante surgat, quàm Celebrans deposuerit Calicem super Corporale.

2 Cùm pervenerit ad Altare, stans ante illius infimum gradum, caput detegit, biretum ministro porrigit, & Altari, seu imagini Crucifixi desuper positæ, profundè inclinat. Si autem in eo sit tabernaculum sanctissimi Sacramenti, genuflectens debitam facit reverentiam. Tunc ascendit ad medium Altaris; ibi ad cornu Evangelii sistit Calicem, extrahit Corporale de bur-

bursa, quod extendit in medio Altaris, & super illud Calicem velo coopertum collocat, bursam autem ad cornu Evangelii. Si in Altari paramenta accepit, hoc idem facit antequam descendat ab Altari ut Missam inchoet.

3 Si est consecraturus plures Hostias pro Communione facienda, quæ ob quantitatem super Patena manere non possint, locat eas super Corporale ante Calicem; aut in aliquo Calice consecrato, vel vase mundo benedicto ponit eas retrò post Calicem, & alia Patena seu Palla cooperit.

4 Collocato Calice in Altari, accedit ad cornu Epistolæ, Missale super cussino aperit, reperit Missam, & signacula suis locis accommodat. Deinde rediens ad medium Altaris, facta primùm Cruci reverentia, vertens se ad cornu Epistolæ, descendit post infimum gradum Altaris, ut ibi faciat Confessionem.

5 In Missa solemni Missale apertum super Altare, Calix verò & alia necessaria præparentur in Credentia cooperta linteo, antequam Sacerdos veniat ad Altare. Ipse autem pro-

ce-

cedit cum Diacono, & Subdiacono; qui capite cooperto, ſimul cum eo tenent manus junctas ante pectus; Acolythi verò ante eos deferunt candelabra cum candelis accenſis, quæ deinde collocantur ſuper Credentia: & cùm pervenerit ante infimum gradum Altaris, ibi medius inter Diaconum à dextris, & Subdiaconum à ſiniſtris, antequam aſcendat ad Altare, facit cum ipſis (ut infra) Confeſſionem.

6 In Miſſa pontificali omnia ſerventur, ut in pontificali, & Cæremoniali Romano ordinatur: cujus pontificalis ordinem Epiſcopus, ſive Abbas, ut ſuprà, numquam prætermittat, quandocumque cum Diacono, & Subdiacono paratis celebrat.

De principio Miſſæ, & Confeſſione facienda. III.

SAcerdos cùm primùm deſcenderit ſub infimum gradum Altaris, convertit ſe ad ipſum Altare; ubi ſtans in medio, junctis manibus ante pectus, extenſis & junctis pariter digitis, & pollice dextro ſuper ſiniſtrum

ſtrum poſito in modumCrucis,(quod ſemper ſervatur quando junguntur manus, præterquam poſt conſecrationem) detecto capite, facta priùs Cruci vel Altari profunda reverentia, vel ſi in eo ſit tabernaculum ſanctiſſimi Sacramenti, facta genuflexione, erectus, incipit Miſſam.

2 Si celebraturus ſit coram ſummo Pontifice, ſiſtit ſe ante infimum gradum Altaris à cornu Evangelii ante ipſum Pontificem, ubi genuflexus expectat: accepta benedictione erigit ſe, & ſtans aliquantùm verſus ad Altare, incipit Miſſam. Si autem ſit coram Cardinale, Legato Sedis Apoſtolicæ, aut Patriarcha, Archiepiſcopo, & Epiſcopo in eorum reſidentiis, vel loco jurisdictionis, ſtans ante infimum gradum à cornu Evangelii, ut ſuprà, expectat: dato ſigno facit profundam reverentiam Prælato, & verſus ad Altare incipit Miſſam.

3 Si autem ſolemniter celebrat coram ſummo Pontifice, aut alio ex Prælatis prædictis in Eccleſiis eorum juriſdictionis, ſtans à ſiniſtris Prælati, facit cum eo Confeſſionem, & alia ſervat, ut in Pontificali, &

Cæ-

Cæremoniali Romano ordinatur.

4 Stans igitur Celebrans ante infimum gradum Altaris, ut suprà, producens manu dextra à fronte ad pectus signum Crucis, dicit intelligibili voce, *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen.* Et postquam id dixerit, non debet advertere quemcumque in alio Altari celebrantem, etiam si Sacramentum elevet, sed continuatè prosequi Missam suam usque ad finem. Quod item observatur in Missa solemni, & simul etiam à ministris.

5 Cùm seipsum signat, semper sinistram ponit infra pectus: in aliis benectionibus cùm est ad Altare, & benedicit oblata, vel aliquid aliud, ponit eam super Altare, nisi aliter notetur. Seipsum benedicens, vertit ad se palmam manus dextræ, & omnibus illius digitis junctis, & extensis, à fronte ad pectus, & ab humero sinistro ad dextrum, signum Crucis format. Si verò alios, vel rem aliquam benedicit, parvum digitum vertit ei cui benedicit; ac benedicendo, totam manum dextram extendit, omnibus illius digitis pariter junctis, & extensis: quod in omni

ni benedictione observatur.

6 Postquam dixerit *in nomine Patris*, &c. ut suprà; jungens iterùm manus ante pectus, pronuntiat clara voce Antiphonam *Introibo ad altare Dei*. Minister retrò post eum ad sinistram genuflexus, & in Missa solemni ministri hinc inde stantes prosequuntur, *Ad Deum qui lætificat juventutem meam*. Deinde Sacerdos eodem modo stans incipit, & prosequitur cum ministro vel ministris alternatim Psalmum *Judica me Deus*, usque ad finem, cum *Gloria Patri*. Quo finito repetit Antiphonam *Introibo*, cum ministris ut suprà. Qui Psalmus numquam prætermittitur, nisi in Missis Defunctorum, & in Missis de Tempore à Dominica Passionis inclusivè usque ad Sabbatum sanctum exclusivè: in quibus semel tantùm dicta Antiphona, *Introibo*, cum ministris, ut suprà, Sacerdos statim subjungit ℣. *Adjutorium nostrum*, &c. ut infrà. Cùm in fine Psalmi dicit *Gloria Patri*, &c. caput Cruci inclinat.

7 Repetita Antiphona *Introibo*, manu dextra producens signum Crucis à fronte ad pectus, dicit ℣.

Adjutorium nostrum in nomine Domini. ℞. *Qui fecit cælum & terram*. Deinde Altari se profundè inclinans, junctis manibus dicit, *Confiteor Deo*, ut in Ordine Missæ: & prosequitur eodem modo stans inclinatus, donec à ministro vel ministris dictum sit *Misereatur*. Cùm incipitur à ministris *Confiteor*, se erigit. Cùm dicit *mea culpa*, ter pectus dextra manu percutit, sinistra infra pectus posita.

8 Si est coram Pontifice, Cardinale, Legato Sedis Apostolicæ, vel Patriarcha, Archiepiscopo, & Episcopo in eorum provincia, civitate, vel diœcesi constitutis, ubi dicit *vobis fratres*, dicat *tibi Pater*: similiter in fine, ubi dicit *vos fratres*, dicat *te Pater*, quod dicens summo Pontifici genuflectit, aliis Prælatis profundè se inclinat.

9 Cùm minister, & qui intersunt (etiam si ibi fuerit summus Pontifex) respondent, *Confiteor*, dicunt *tibi Pater* & *te Pater*, aliquantùm conversi ad Celebrantem.

10 Facta à circumstantibus Confessione, Celebrans stans respondet, *Misereatur vestri*, &c. Deinde producens manu dextra à fronte ad pe-

pectus signum Crucis, dicit, *Indulgentiam*, &c. & si est Episcopus, vel Abbas, ut suprà, accipit manipulum, osculando illum in medio. Et stans inclinatus junctis manibus prosequitur, *Deus tu conversus*, & quæ sequuntur in Ordine Missæ, clara voce usque ad Orationem, *Aufer à nobis*, &c. & cùm dicit *Oremus*, extendit & jungit manus.

Et tunc si coram summo Pontifice, aut aliis Prælatis, ut suprà, celebret, facta summo Pontifici genuflexione, aliis Prælatis profunda reverentia, accedit ad medium Altaris ante infimum gradum, & ibi incipit secretò, *Aufer à nobis*, ut in Ordine Missæ.

De introitu, Kyrie eleison, & Gloria in excelsis. IV.

DUm dicit *Aufer à nobis*, &c. Celebrans junctis manibus ascendit ad medium Altaris, & ibi inclinatus, manibusque item junctis super eo positis, ita ut digiti parvi dumtaxat frontem, seu medium anterioris partis tabulæ, seu mensæ Altaris tangant, residuo manuum inter Al-

tare & se retento, pollice dextro super sinistrum in modum Crucis posito (quæ omnia semper observantur cùm manus junctæ super Altare ponuntur) secretò dicit, *Oramus te Domine*, &c. & cùm dicit, *Quorum reliquiæ hic sunt*, osculatur Altare in medio, manibus extensis æqualiter hinc inde super eo positis: quod semper servatur quando osculatur Altare: sed post consecrationem pollices ab indicibus non disjunguntur. In omni etiam deosculatione sive Altaris, sive libri, sive alterius rei, non producitur signum Crucis pollice, vel manu super id quod osculandum est.

2 Osculato Altari accedit ad cornu ejus sinistrum, id est Epistolæ: ubi stans versus Altare, & producens à fronte ad pectus signum Crucis, incipit intelligibili voce *Introitum* Missæ, & prosequitur junctis manibus. Cùm dicit *Gloria Patri*, tenens junctas manus, caput inclinat versus Crucem. Cùm repetit *Introitum*, non signat se ut priùs: & eo repetito, junctis manibus ante pectus accedit ad medium Altaris, ubi stans versus illud similiter manibus junctis, dicit

eadem voce ter *Kyrie eleison*, ter *Christe eleison*, & iterùm ter *Kyrie eleison*, alternatim cum ministro. Si minister, vel qui intersunt Celebranti non respondeant, ipse solus novies dicit.

3 Dicto ultimo *Kyrie eleison*, Sacerdos stans in medio Altaris, & manus extendens, elevansque usque ad humeros, (quod in omni manuum elevatione observatur) voce prædicta incipit, si dicendum sit, *Gloria in excelsis*. Cùm dicit *Deo*, jungens manus, caput Cruci inclinat: quo erecto, stans junctis manibus ante pectus, prosequitur usque ad finem. Cùm dicit *Adoramus te*: *Gratias agimus tibi*, & *Jesu Christe*: *Suscipe deprecationem nostram*: & iterùm *Jesu Christe*, caput Cruci inclinat. Cùm dicit in fine *Cum sancto Spiritu*, seipsum à fronte ad pectus signat, interim absolvens, *In gloria Dei Patris, Amen*.

4 In Missa solemni Sacerdos facta Confessione ascendit cum ministris ad medium Altaris: ubi dicto *Oramus te Domine*, & osculato Altari, ponit incensum in Thuribulum, ministrante Diacono naviculam, &

Thuriferario Thuribulum. Diaconus parum inclinatus versus Celebrantem, dicit: *Benedicite Pater reverende*, & osculatur cochlear & manum Celebrantis antè & pòst. Celebrans ter incensum ponit in Thuribulum, dicens interim: *Ab illo benedicaris*, & deposito cochleari, producens manu dextra signum Crucis super thus in Thuribulo, illud benedicit. Posteà Diaconus dimissa navicula, accipit Thuribulum, & dat Celebranti, osculata priùs catenularum summitate, & manu illius dextra: qui facta Cruci profunda reverentia, eam ter incensat, nihil dicens: & facta iterùm Cruci reverentia, incensat Altare, ter ducens Thuribulum æquali distantia, prout distribuuntur candelabra, à medio ejus usque ad cornu Epistolæ: ubi demissa manu, thurificat illius postremam partem inferiorem, mox superiorem, bis ducto Thuribulo: & conversus ad Altare, elevans manum incensat ejus planitiem, seu mensam in parte anteriori, ter ducens Thuribulum usque ad medium: ubi facta Cruci reverentia, procedendo thurificat aliud latus Altaris triplici ductu

ctu usque ad cornu Evangelii: & pariter incensata inferiori & superiori parte ipsius cornu Evangelii duplici ductu, adhuc stans ibidem, elevat Thuribulum, & ter incensat superiorem tabulæ partem versus medium Altaris, ut fecit in cornu Epistolæ: deinde manu aliquantùm demissa, incensat anteriorem ejus partem seu frontem, ter ducens Thuribulum dum procedit à cornu Evangelii usque ad medium Altaris: & facta Cruci reverentia, incensat similiter triplici ductu reliquam partem anteriorem usque ad cornu Epistolæ: ubi reddito Thuribulo ipsi Diacono, ab eo ipse solus incensatur.

5 Si verò in Altari fuerint Reliquiæ seu Imagines Sanctorum, incensata Cruce, & facta ei reverentia, antequam discedat à medio Altaris, primùm incensat eas quæ à dextris sunt, id est à parte Evangelii propè Crucem, bis ducens Thuribulum, & iterùm facta Cruci reverentia, similiter incensat bis alias quæ sunt à sinistris, hoc est à parte Epistolæ: deinde prosequitur incensationem Altaris, ut suprà, ter ducens Thuribulum in unoquoque latere, etiam si

in eo essent plures Reliquiæ, vel imagines, seu etiam plura vel pauciora candelabra.

6 Si in Altari fuerit tabernaculum Sanctissimi Sacramenti, accepto Thuribulo, antequam incipiat incensationem, genuflectit; quod item facit, quotiescumque transit ante medium Altaris.

7 Diaconus & Subdiaconus hinc inde assistunt Celebranti cùm incensat, & cùm transeunt ante Crucem, semper genuflectunt. Deinde Celebrans, Diacono à dextris ejus, Subdiacono à dextris Diaconi stantibus in cornu Epistolæ, legit *Introitum*, & *Kyrie eleison*. Cùm verò intonat Hymnum *Gloria in excelsis Deo*, Diaconus & Subdiaconus, unus post alium, stant à tergo Celebrantis: posteà ascendunt ad Altare, & hinc inde, Diaconus à dextris, Subdiaconus à sinistris, cum Celebrante Hymnum submissa voce prosequuntur usque ad finem. Quod etiam servatur cùm dicitur *Credo*; & cùm dicitur *Dominus vobiscum*, *Oratio*, *Præfatio*, & *Pater noster*, Diaconus & Subdiaconus similiter stant unus post alterum à tergo Celebrantis.

De

De Oratione. V.

DIcto Hymno *Gloria in excelsis*; vel, si non sit dicendus, eo omisso, Celebrans osculatur Altare in medio, manibus hinc inde super eo, ut suprà, extensis, tum illis ante pectus junctis, & demissis ad terram oculis, vertit se à sinistro latere ad dextrum versus populum, hoc est, per eam partem quæ respicit cornu Epistolæ, & extendens ac jungens manus ante pectus, ut priùs, dicit voce prædicta, *Dominus vobiscum*, vel si sit Episcopus, *Pax vobis*, (quod dicitur tantùm hoc loco, quando dictus est Hymnus *Gloria in excelsis*) ℟. *Et cum spiritu tuo*, & junctis ut priùs manibus revertitur per eamdem viam ad librum, ubi eas extendens & jungens ante pectus, caputque Cruci inclinans, dicit, *Oremus*, tum extendit manus ante pectus, ita ut palma unius manus respiciat alteram, & digitis simul junctis, quorum summitas humerorum altitudinem, distantiamque non excedat, quod in omni extensione manuum ante pectus servatur. Stans autem, ut suprà,

extensis manibus, dicit *Orationem*. Cùm dicit *Per Dominum nostrum*, jungit manus, easque junctas tenet usque ad finem. Sin aliter concluditur Oratio, *Qui tecum*, vel *Qui vivis*, cùm dicit *In unitate*, jungit manus.

2 Cùm nominatur nomen *Jesus*, caput versus Crucem inclinat: quod etiam facit cùm nominatur in Epistola. Et similiter ubicumque nominatur nomen beatæ Mariæ vel Sanctorum, de quibus dicitur Missa, vel fit commemoratio; item in Oratione pro Papa, quando nominatur, semper caput inclinat, non tamen versus Crucem. Si plures Orationes sunt dicendæ, idem in eis, in voce, extensione manuum, & capitis inclinatione, quod suprà dictum est, observatur.

3 Si Altare sit ad Orientem versus populum, Celebrans versa facie ad populum, non vertit humeros ad Altare, cùm dicturus est *Dominus vobiscum*, *Orate fratres*, *Ite missa est*, vel daturus benedictionem: sed osculato Altari in medio, ibi expansis & junctis manibus, ut suprà, salutat populum, & dat benedictionem.

4 In

4 In Quatuor Temporibus, vel aliàs quando dicendæ sunt plures Orationes cum Prophetiis, dicto *Kyrie eleison* in medio Altaris, revertitur ad cornu Epistolæ, ubi stans ante librum extensis & junctis ante pectus manibus, & caput Cruci inclinans, dicit, *Oremus*, *Flectamus genua*, & illicò manibus super Altare extensis, ut seipsum ad Altare sustineat, genuflectit, & sine mora surgens, eadem voce ministro respondente *Levate*, manibus extensis dicit *Orationem*, ut suprà, & in conclusione eas jungit. Dum autem legit Prophetias, tenet manus super librum, vel Altare positas, ut mox dicetur de Epistola.

5 In Missa solemni cùm dicitur *Dominus vobiscum*, & *Oratio*, Diaconus & Subdiaconus stant retrò post Celebrantem. *Flectamus genua*, dicitur à Diacono, à Subdiacono verò, *Levate*, illo primùm genuflectente, hoc primùm surgente; Celebrans verò non genuflectit.

* * * *
* * *

De Epistola, Graduali, & aliis usque ad Offertorium. VI.

DIctis Orationibus, Celebrans positis super librum, vel super Altare manibus, ita ut palmæ librum tangant, vel (ut placuerit) librum tenens, legit *Epistolam* intelligibili voce, & respondetur à ministro, *Deo gratias*, & similiter stans eodem modo, prosequitur *Graduale*, *Alleluja*, & *Tractum*, ac *Sequentiam*, si dicenda sint. Quibus dictis, Sacerdos si privatim celebret, ipsemet, seu minister portat librum Missalis ad alteram partem Altaris in cornu Evangelii, & dum transit ante medium Altaris, caput Cruci inclinat, & Missale sic locat, ut posterior pars libri respiciat ipsum cornu Altaris, & non ad parietem, sive ad partem ejus contra se directam.

2 Locato Missali in Altari, Celebrans redit ad medium Altaris, ibique stans junctis manibus ante pectus, levatisque ad Deum oculis, & statim demissis, tum profundè inclinatus, dicit secretò, *Munda cor meum*, & *Jube domine benedicere, Dominus sit in corde meo*, ut in ordinario. Quibus di-

dictis vadit ad librum Missalis, ubi stans versus illum junctis manibus ante pectus, dicit intelligibili voce, *Dominus vobiscum*. ℟. *Et cum spiritu tuo*. Deinde pollice dextræ manus signo Crucis signat, primò librum super principio Evangelii, quod est lecturus, posteà seipsum in fronte, ore, & pectore, dicens, *Sequentia*, vel, *Initium sancti Evangelii*, &c. ℟. *Gloria tibi Domine*. Tum junctis iterùm manibus ante pectus, stans ut suprà, prosequitur Evangelium usque ad finem. Quo finito, minister stans in cornu Epistolæ post infimum gradum Altaris, respondet, *Laus tibi Christe*, & Sacerdos elevans parumper librum, osculatur principium Evangelii, dicens: *Per Evangelica dicta*, &c. præterquam in Missis Defunctorum, & nisi celebret coram summo Pontifice, Cardinali, & Legato Sedis Apostolicæ, vel Patriarcha, Archiepiscopo, & Episcopo, in eorum residentiis, quo casu defertur cuilibet prædictorum osculandus liber, & Celebrans tunc non osculatur illum, nec dicit *Per Evangelica dicta*. Cùm autem nominatur JESUS, caput versus librum inclinat; & eodem modo ver-

sus

ſus librum genuflectit, cùm in Evangelio eſt genuflectendum.

3 Dicto Evangelio ſtans in medio Altaris verſus Crucem, elevans & extendens manus, incipit (ſi dicendum ſit) *Credo*, cùm dicit *In unum Deum*, jungit manus, & caput Cruci inclinat: quo erecto, ſtans ibidem junctis ante pectus manibus, ut priùs, proſequitur uſque ad finem. Cùm dicit *Jeſum Chriſtum*, caput Cruci inclinat. Cùm dicit *Et incarnatus eſt*, uſque ad *Et homo factus eſt*, incluſivè, genuflectit. Cùm dicit *ſimul adoratur*, caput Cruci inclinat. Cùm dicit *Et vitam venturi ſæculi, Amen*, producit ſibi manu dextra ſignum Crucis à fronte ad pectus.

4 In Miſſa ſolemni Subdiaconus circa finem ultimæ Orationis accipit ambabus manibus librum Epiſtolarum, deferens illum ſupra pectus, & facta Altari genuflexione in medio, vadit ad partem Epiſtolæ contra Altare, & cantat Epiſtolam, quam etiam Celebrans interim ſubmiſſa voce legit, aſſiſtente ſibi Diacono à dextris, & item Graduale, Tractum, &c. uſque ad *Munda cor meum*. Epiſtola cantata, Subdiaconus facit iterùm ge-

genuflexionem Altari in medio, ac redit ad Celebrantem, & genuflectens osculatur ejus manum, & ab eo benedicitur, præterquam in Missis Defunctorum.

5 Posteà idem Subdiaconus accipit Missale Celebrantis, defert ad cornu Evangelii in Altari, & ibi ministrat Celebranti: qui in medio Altaris submissa voce dicto *Munda cor meum*, &c. & deinde lecto Evangelio, quod in fine non osculatur, delato etiam per Diaconum libro Evangeliorum ad Altare, imponit incensum in Thuribulum. Posteà Diaconus genuflexus ante Altare dicit, *Munda cor meum*, & accipiens librum Evangeliorum de Altari, petit benedictionem à Celebrante similiter genuflexus in superiori gradu Altaris: & osculata illius manu, præcedentibus Thuriferario & duobus Acolythis cum candelabris accensis de Credentia sumptis, vadit cum Subdiacono à sinistris ad locum Evangelii contra Altare versus populum, ubi Subdiacono librum tenente, medio inter duos Acolythos tenentes candelabra accensa dicit, *Dominus vobiscum*, junctis manibus. Cùm dicit *Sequen-*

quentia, &c. ſignat librum in principio Evangelii, frontem, os, & pectus: poſteà ter librum incenſat, hoc eſt, in medio, à dextris, & à ſiniſtris, & proſequitur Evangelium junctis manibus. Interim Celebrans poſt datam Diacono benedictionem retrahens ſe ad cornu Epiſtolæ, ibi ſtat junctis manibus. Et cum Diaconus dicit *Sequentia Sancti Evangelii*, Sacerdos etiam ſignat ſe: & cùm nominatur *Jeſus*, caput inclinat verſus Altare. Finito Evangelio Sacerdos oſculatur librum à Subdiacono ſibi delatum, dicens, *Per Evangelica dicta*, &c. & à Diacono ter incenſatur. Si ſit coram Prælato in ſua reſidentia, liber defertur ad Prælatum, ut ſuprà, & ille incenſatur, ut in Cæremoniali. Poſteà ſtans in medio Altaris verſus ad Crucem, incipit, ſi dicendum ſit, *Credo*: ſtantibus poſt eum Diacono & Subdiacono: deinde ad Altare accedentibus, & cum eo proſequentibus, ut dictum eſt ad *Gloria in excelſis*.

4 Si autem ſit prędicandum, Concionator finito Evangelio prædicet, & ſermone ſive concione expleta, dicatur *Credo*, vel, ſi non ſit dicen-

cendum, cantetur *Offertorium*.

7 Cùm verò in Symbolo cantatum fuerit *Et incarnatus est*, Diaconus accepta bursa de Credentia, ambabus manibus eam defert elevatam cum solitis reverentiis ad medium Altaris, in quo explicat Corporale, & revertitur ad Celebrantem. Cùm non dicitur *Credo*, Subdiaconus defert bursam simul cum Calice, ut infrà dicetur.

8 Si quandoque Celebrans cantat Missam sine Diacono & Subdiacono, *Epistolam* cantat in loco consueto aliquis Lector superpelliceo indutus, qui in fine non osculatur manum Celebrantis: *Evangelium* autem cantat ipse Celebrans ad cornu Euangelii, qui & in fine Missæ cantat *Ite Missa est*, vel, *Benedicamus Domino*, aut *Requiescant in pace*, pro temporis diversitate.

De Offertorio, & aliis usque ad Canonem. VII.

DIcto Symbolo, vel, si non sit dicendum, post Evangelium Celebrans osculatur Altare in medio & junctis manibus ante pectus, ibidem

dem à manu ſiniſtra ad dexteram (ut dictum eſt ſuprà) vertit ſe ad populum, & extendens ac jungens manus dicit, *Dominus vobiſcum*, & junctis manibus revertitur per eamdem viam ad medium Altaris, ubi extendens & jungens manus, caputque Cruci inclinans dicit, *Oremus*, tum junctis ut priùs manibus dicit *Offertorium*: & omnia quæ uſque ad finem Miſſæ in medio Altaris dicenda ſunt, dicit ibidem ſtans verſus ad Altare, niſi ubi aliter ordinatur.

2 Dicto *Offertorio*, diſcooperit Calicem, & ad cornu Epiſtolæ ſiſtit, & manu dextra amovet parvam pallam deſuper Hoſtiam, accipit Patenam cum Hoſtia, & ambabus manibus uſque ad pectus eam elevatam tenens, oculis ad Deum elevatis, & ſtatim demiſſis, dicit, *Suſcipe ſancte Pater*, &c.

3 Si fuerint aliæ Hoſtiæ non ſuper Patenam, ſed ſuper Corporale, vel in alio Calice ſeu vaſe pro Communione populi conſecrandæ, Calicem illum ſeu vas dextra diſcooperit, & intentionem ſuam etiam ad illas offerendas & conſecrandas dirigens, dicit ut ſuprà. *Suſcipe*, &c.

ut

ut in Ordine Missæ. Quo dicto, Patenam utraque manu tenens, cum ea facit signum Crucis super Corporale, & deponit Hostiam circa medium anterioris partis Coporalis ante se, & Patenam ad manum dextram aliquantulùm subtus Corporale; quam exterso Calice, ut dicetur, cooperit purificatorio. Si autem adsit vas seu calix cum aliis Hostiis, ipsum cooperit alia Patena, vel palla.

4 Deinde in cornu Epistolæ accipit Calicem, purificatorio extergit, & sinistra tenens illius nodum, accipit ampullam vini de manu ministri (qui osculatur ipsam ampullam, non autem manum Celebrantis) & ponit vinum in Calicem. Deinde eodem modo tenens Calicem, producit signum Crucis super ampullam aquæ, & dicit, *Deus qui humanæ substantiæ*: & infundens parum aquæ in Calice prosequitur, *Da nobis per hujus aquæ & vini mysterium*, &c. Si verò celebrat pro Defunctis, non facit signum Crucis super aquam, sed imponit absque benedictione, dicens Orationem, ut suprà.

5 Imposita aqua in Calice, & finita Oratione prædicta, accipit manu

nu

nu dextra Calicem diſcoopertum ; & ſtans ante medium Altaris, ipſum ambabus manibus elevatum tenens, videlicet cum ſiniſtra pedem, cum dextra autem nodum infra cuppam, intentis ad Deum oculis offert, dicens, *Offerimus tibi Domine*, &c. qua Oratione dicta, facit ſignum Crucis cum Calice ſuper Corporale, & ipſum in medio poſt Hoſtiam collocat, & palla cooperit. Deinde junctis manibus ſuper Altare poſitis, aliquantulùm inclinatus dicit ſecretò, *In ſpiritu humilitatis*, &c. Poſteà erectus, elevans oculos, manuſque expandens, & ſtatim jungens ante pectus (quod ſemper facit quando aliquid eſt benedicturus) dicit, *Veni ſanctificator*, &c. cùm dicit, *&* *benedic*, ſignat manu dextra communiter ſuper Hoſtiam & Calicem, ſiniſtra poſita ſuper Altare.

6 Tum junctis ante pectus manibus, accedit ad cornu Epiſtolæ ubi ſtans, miniſtro aquam fundente lavat manus, id eſt, extremitates digitorum pollicis & indicis, dicens Pſalmum, *Lavabo inter innocentes*, cum *Gloria Patri*, &c. qui verſus *Gloria Patri*, prætermittitur in Miſ-

ſis

ſis Defunctorum, & in Miſſis de Tempore à Dominica de Paſſione uſque ad Sabbatum ſanctum excluſivè.

7 Celebrans lotis manibus eas tergit, & illis ante pectus junctis revertitur ad medium Altaris, ubi ſtans, oculoſque ad Deum elevans, & ſtatim demittens, manibus junctis ſuper Altare, aliquantulùm inclinatus dicit ſecretò Orationem, *Suſcipe ſancta Trinitas*, &c. Qua dicta, manibus hinc inde extenſis, & ſuper Altare poſitis, oſculatur illud in medio: tum junctis manibus ante pectus demiſſiſque oculis ad terram, à ſiniſtra manu ad dextram vertit ſe ad populum, & verſus eum extendens & jungens manus, dicit voce aliquantulùm elata, *Orate fratres* &c. ſecretò proſequens, *ut meum ac veſtrum ſacrificium* &c. perficit circulum, revertens junctis manibus ante pectus à manu dextra ad medium Altaris. Et reſponſo à miniſtro vel à circumſtantibus, *Suſcipiat Dominus ſacrificium de manibus tuis* &c. (alioquin per ſeipſum, dicens, *Sacrificium de manibus meis*) ipſe Celebrans ſubmiſſa voce dicit, *Amen*, & manibus

bus ante pectus extensis, ut sit ad Orationem, stans in medio Altaris versus librum dicit absolutè sine *Oremus*, & sine alia interpositione *Orationem*, vel *Orationes secretas*. Cùm dicit *Per Dominum*, jungit manus: cùm dicit *Jesum Christum*, caput inclinat; quod facit in prima Oratione, & in ultima, si plures sint dicendæ.

8 Pervento autem in conclusione ultimæ Secretæ ad verba illa, *Per omnia sæcula sæculorum*, exclusivè; Sacerdos stans in medio Altaris, depositis super eo manibus hinc inde extensis, dicit convenienti & intelligibili voce *Præfationem*. Cùm dicit *Sursum corda*, elevat manus hinc inde extensas usque ad pectus, ita ut palma unius manus respiciat alteram. Cùm dicit *Gratias agamus Domino*, jungit manus: cùm dicit *Deo nostro*, oculos elevat, & statim Cruci caput inclinat. Responso, *Dignum & justum est*, elevatis, & extensis ut priùs manibus, prosequitur *Præfationem* propriam, vel communem, ut tempus requirit. Cùm dicit *Sanctus*, junctis ante pectus manibus, & inclinatus, voce mediocri prosequitur,

mi-

ministro interim parvam campanulam pulsante. Cùm dicit *Benedictus qui venit in nomine Domini*, &c. erigit se, & signum Crucis sibi producit à fronte ad pectus.

9 In Missa solemni dicto *Oremus*, Diaconus & Subdiaconus accedunt ad Altare in cornu Epistolæ; Diaconus amovet Calicem, si est in Altari, vel si est in Credentia, ut magis decet, accipit eum de manu Subdiaconi; qui illum cum Patena & Hostia, coopertum palla & velo à collo sibi pendente, manu sinistra tenens, & alteram manum superponens velo, ne aliquid decidat, de Credentia detulit, comitatus ab Acolytho ampullas vini, & aquæ portante: ipse Diaconns Calicem detegit, & dat Patenam cum Hostia Celebranti, osculando ejus manum: Subdiaconus extergit Calicem purificatorio, Diaconus accepta ampulla vini de manu Subdiaconi, imponit vinum in Calice; Subdiaconus interim ampullam aquæ ostendens Celebranti, dicit, *Benedicite pater reverende*, qui facto versus eam signo Crucis, dicit Orationem *Deus qui humanæ*, &c. interim Subdiaconus infundit paulùm

lùm aquæ in Calicem; Diaconus illum Celebranti dat, & pedem Calicis tangens, ſeu brachium dextrum Celebrantis ſuſtentans, cum eo dicit, *Offerimus tibi Domine*, &c. quem poſteà poſitum in Altari ut ſuprà, palla cooperit. Subdiacono deinde ſtanti in cornu Epiſtolæ ponit in dextra manu Patenam, quam cooperit extremitate veli ab ejus humero pendentis: qui vadit poſt Celebrantem ante medium Altaris; & facta genuflexione ibi ſtat, ſuſtinens eam elevatam uſque ad finem Orationis Dominicæ, ut dicetur. In Miſſis autem Defunctorum, & in Feria ſexta Paraſceves, Patena non tenetur à Subdiacono.

10 Dicto *Veni ſanctificator*, ut ſuprà, Celebrans, miniſtrante Diacono naviculam, & dicente, *Benedicite Pater reverende*, ponit incenſum in Thuribulum, dicens, *Per interceſſionem* &c. ut in Ordine Miſſæ. Deinde accepto Thuribulo per manum Diaconi, nullam tunc faciens Cruci reverentiam, incenſat oblata, ter ducens Thuribulum ſuper Calicem & Hoſtiam ſimul in modum Crucis, & ter circum Calicem & Ho-

Hostiam, scilicet bis à dextra ad sinistram, & semel à sinistra ad dextram (Diacono interim pedem Calicis tenente manu dextra) dispensans verba in qualibet incensatione, hoc modo. In prima incensatione, *incensum istud*, in secunda, *a te benedictum*, in tertia, *ascendat ad te Domine*, in quarta, *& descendat super nos*, in quinta & sexta, *misericordia tua*. Deinde, facta reverentia, incensat Crucem, & Altare, ut dictum est suprà, assistente eodem Diacono, interim dicens, *Dirigatur Domine oratio mea*, &c. & cùm incensatur Crux, Diaconus amovet Calicem ad partem Epistolæ, & incensata Cruce reponit in loco suo. Cùm reddit Thuribulum Diacono, dicit, *Accendat in nobis*, &c. & incensatur ab eo: deinde Diaconus incensat Chorum, & postremò Subdiaconum tenentem Patenam: & ipse Diaconus incensatur à Thuriferario, & Thuriferarius posteà incensat Acolythos & populum. Celebrans postquàm incensatus fuerit, lavat manus, ministrantibus Acolythis ampullam aquæ cum pelvicula & manutergio.

11 Cùm dicitur *Præfatio*, Dia-

conus, & Subdiaconus ſtant retrò poſt Celebrantem: & paulò antequam dicatur *Sanctus*, accedunt ad Altare, ubi cum Celebrante hinc inde dicunt *Sanctus*, & quæ ſequuntur uſque ad *Canonem*. Deinde Diaconus accedit ad ſiniſtram Celebrantis, ei aſſiſtens dum dicitur *Canon*, niſi alius Sacerdos aſſiſtat; quia tunc ipſe ſtaret ad dexteram aliquantùm poſt Celebrantem. Subdiaconus verò tunc ſtat poſt Celebrantem.

De Canone Miſſæ uſque ad Conſecrationem. VIII.

FInita Præfatione, ut ſuprà, Sacerdos ſtans ante medium Altaris, verſus ad illud, aliquantulùm elevat manus, oculiſque elevatis ad Deum, & ſine mora devotè demiſſis, ac manibus junctis, & ſuper Altare poſitis, profundè inclinatus incipit Canonem, ſecretò dicens: *Te igitur*, &c. ut in Ordine Miſſæ. Cùm dicit *uti accepta habeas & benedicas*, &c. priùs oſculatur Altare in medio, deinde erigit ſe, & ſtat junctis manibus ante pectus. Cùm dicit *Hæc* ✠ *dona, hæc* ✠ *munera, hæc ſancta* ✠ *ſacrificia*, dex-

dextra manu signat ter communiter super Hostiam & Calicem. Deinde extensis manibus ante pectus, prosequitur, *In primis, quæ tibi offerimus,* &c.

2 Ubi dicit, *unà cum famulo tuo Papa nostro* N. exprimit nomen Papæ: Sede autem vacante verba prædicta omittuntur. Ubi dicitur, & *Antistite nostro* N. specificatur nomen Patriarchæ, Archiepiscopi, vel Episcopi ordinarii in propria diœcesi, & non alterius Superioris, etiam si Celebrans sit omninò exemptus, vel sub alterius Episcopi jurisdictione. Si verò Episcopus ordinarius illius loci, in quo Missa celebratur, sit vita functus, prædicta verba omittuntur: quæ etiam omittuntur ab iis qui Romæ celebrant. Si Celebrans est Episcopus, Archiepiscopus, vel Patriarcha, omissis prædictis verbis, eorum loco dicit, *Et me indigno servo tuo.* Summus autem Pontifex cùm celebrat, omissis verbis *unà cum famulo tuo Papa nostro* N. & *Antistite nostro* N. dicit, *unà cum me indigno famulo tuo, quem gregi tuo præesse voluisti.* Et continuant omnes ut sequitur, *Et omnibus orthodoxis,* &c.

3 Cùm dicit *Memento Domine*, elevans, & jungens manus usque ad faciem vel pectus, sic junctis manibus stat paulisper in quiete, demisso aliquantulùm capite, faciens commemorationem vivorum Christi fidelium ad suam voluntatem, quorum nomina, si vult, secretò commemoret: non tamen necesse est ea exprimere, sed mente tantùm eorum memoriam habeat. Potest etiam Celebrans, si pro pluribus orare intendit, ne circumstantibus sit morosus, ante Missam in animo proponere sibi omnes illos tam vivos quàm Defunctos, pro quibus in ipsa Missa orare intendit, & hoc loco generaliter unico contextu ipsorum vivorum commemorationem agere, pro quibus ante Missam orare proposuit in Missa.

4 Commemoratione vivorum facta, demissis & extensis ut priùs manibus, continuat, *Et òmnium circumstantium*, &c. Similiter stans prosequitur, *Communicantes*, cùm dicit *Jesu Christi*, caput Cruci inclinat: in conclusione, quando dicit *Per eumdem*, jungit manus. Cùm dicit *Hanc igitur oblationem*, expandit manus simul super oblata ita ut palmæ sint

aper-

apertæ versus ac supra Calicem & Hostiam; quas sic tenet usque ad illa verba, *Per Christum Dominum nostrum*, tunc enim jungit manus,& sic prosequitur,*quam oblationem tu Deus in omnibus quæsumus*, & cùm dicit *bene* ✠ *dictam*, *adscri* ✠ *ptam*, *ra* ✠ *tam*, communiter signat ter super Hostiam & Calicem simul: deinde cum dicit *ut nobis corpus*, separatim signat semel super Hostiam tantùm: & cùm dicit *& sanguis*, semel super Calicem tantùm: deinde elevans, & jungens manus ante pectus, prosequitur,*fiat dilectissimi Filii tui Domini nostri Jesu Christi*, & inclinans caput Cruci, extergit, si opus fuerit, pollices & indices super Corporale, & dicit secretò ut priùs, *Qui pridie quàm pateretur*, & accipiens pollice & indice dextræ manus Hostiam, & eam cum illis, ac indice & pollice sinistræ manus tenens, stans erectus ante medium Altaris, dicit, *Accepit panem in sanctas, ac venerabiles manus suas*, elevansque ad cœlum oculos, & statim demittens, dicit, *& elevatis oculis in cœlum ad te Deum Patrem suum omnipotentem*, caputque aliquantulùm inclinans, dicit,*tibi gra-*

tias agens, & tenens Hostiam inter pollicem, & indicem sinistræ manus, dextra producit signum Crucis super eam, dicens, *bene ✠ dixit, fregit, deditque discipulis suis, dicens*: *Accipite & manducate ex hoc omnes*.

5 Si adsit vas cum aliis Hostiis consecrandis, antequam accipiat Hostiam, discooperit manu dextra Calicem, seu vas aliarum Hostiarum. Cùm autem finierit supradicta verba, cubitis super Altare positis, stans capite inclinato, distinctè, reverenter, & secretò profert verba consecrationis super Hostiam, & simul super omnes, si plures sint consecrandæ, & Hostiam suam, pollicibus, & indicibus tantùm tenens, dicit: *Hoc est enim corpus meum*. Quibus prolatis, Celebrans tenens Hostiam inter pollices, & indices prædictos super Altare, reliquis manuum digitis extensis, & simul junctis (& Hostiis, si plures sint consecratæ, in loco, in quo à principio Missæ positæ sunt, super Corporali, vel in alio vase, aut calice demissis) genuflexus eam adorat: Tunc se erigens, quantum commodè potest, elevat in altum Hostiam, & intentis in eam oculis (quod & in ele-

elevatione Calicis facit) populo reverenter ostendit adorandam,& mox sola manu dextra ipsam reverenter reponit super Corporale in eodem loco, unde eam levavit, & deinceps pollices, & indices non disjungit,nisi quando Hostiam consecratam tangere, vel tractare debet, usque ad ablutionem digitorum post Communionem.

6 Reposita Hostia consecrata super Corporale, genuflexus ipsam veneratur: si adsit vas aliarum Hostiarum, Patena, vel Palla cooperit, ut suprà. Interim dum Celebrans elevat Hostiam, accenso priùs intorticio, (quod non extinguitur, nisi postquam Sacerdos Sanguinem sumpserit, vel alios communicaverit, si qui erunt communicandi in Missa) minister manu sinistra elevat fimbrias posteriores Planetæ, ne ipsum Celebrantem impediat in elevatione brachiorum, quod & facit in elevatione Calicis:& manu dextera pulsat campanulam ter ad unamquamque elevationem, vel continuatè quousque Sacerdos deponatHostiam super Corporale, & similiter postmodum ad elevationem Calicis.

7 Celebrans adorato Sacramento ſurgit, & diſcooperit Calicem, in quem, ſi opus ſit, extergit digitos: quod ſemper faciat, ſi aliquod fragmentum digitis adhæreat, & ſtans erectus dicit, *Simili modo poſtquam cœnatum eſt*, & ambabus manibus accipiens Calicem juxta nodum infra cuppam, & aliquantùm illum elevans, ac ſtatim deponens, dicit: *accipiens, & hunc præclarum Calicem*, &c. cùm dicit *Item tibi gratias agens*, caput inclinat, cùm dicit *benedixit* ſiniſtra Calicem infra cuppam tenens, dextra ſignat ſuper eum, & proſequens, *deditque diſcipulis ſuis* &c. & ambabus manibus tenens Calicem, videlicet ſiniſtra pedem, dextra nodum infra cuppam, cubitis ſuper Altare poſitis, & capite inclinato, profert attentè, continuatè, & ſecretò, ut ſuprà, verba conſecrationis Sanguinis, *Hic eſt enim calix*, &c. Quibus dictis, reponit Calicem ſuper Corporale, & dicens ſecretò *Hæc quotieſcumque feceritis*, &c. genuflexus Sanguinem reverenter adorat. Tum ſe erigit, & accipiens Calicem diſcoopertum cum Sanguine ambabus manibus, ut priùs, elevat

eum,

eum, & erectum, quantum commodè potest, ostendit populo adorandum, mox ipsum reverenter reponit super Corporale in locum pristinum, & manu dextra palla cooperit, ac genuflexus Sacramentum veneratur.

8 In Missa solemni ad finem Præfationis accenduntur duo saltem intorticia ab Acolythis, quæ extinguuntur post elevationem Calicis, nisi aliqui sint communicandi, & tunc extinguuntur post Communionem. In diebus etiam jejuniorum, & in Missis pro defunctis, tenentur accensa usque ad Communionem. Cùm autem Celebrans dicit *Quam oblationem*, &c. Diaconus accedit ad ejus dextram; & ibi in superiori gradu Altaris genuflexus, cùm Sacramentum elevatur, fimbrias Planetæ elevat, & quando opus est, se erigens Calicem discooperit & cooperit, & cum Celebrante genuflectit. Subdiaconus genuflectit in loco suo. Thuriferarius genuflexus in cornu Epistolæ ter incensat Hostiam, cùm elevatur, & similiter Calicem, posito incenso in Thuribulum absque benedictione. Reposito Calice, Diaconus redit ad librum, nisi alius assi-

 stat

ſtat. Cæteri ſurgunt, & ſtant in locis ſuis.

De Canone poſt conſecrationem uſque ad Orationem Dominicam. IX.

REpoſito Calice, & adorato, Sacerdos ſtans ante Altare, extenſis manibus ante pectus, dicit ſecretò, *Unde & memores*, &c. Cùm dicit *de tuis donis ac datis*, jungit manus ante pectus: & cùm dicit *Hoſtiam* ✠ *puram*, *Hoſtiam* ✠ *ſanctam*, *Hoſtiam* ✠ *immaculatam*, manu ſiniſtra poſita ſuper Altare intra Corporale, dextra ſignat ter communiter ſuper Hoſtiam & Calicem, & ſemel ſuper Hoſtiam tantùm, & ſemel ſuper Calicem tantùm, dicens, *Panem* ✠ *ſanctum vitæ æternæ*, & *Calicem* ✠ *ſalutis perpetuæ*, deinde ſtans ut priùs, extenſis manibus proſequitur, *Supra quæ propitio*, &c. Cùm dicit *Supplices te rogamus*, &c. inclinat ſe ante medium Altaris, manibus junctis ſuper illo poſitis. Cùm dicit *ex hac Altaris participatione*, oſculatur Altare, manibus hinc inde ſuper Corporale poſitis. Cum dicit *ſacroſanctum Filii tui*, jungit manus: & dextra ſignans ſemel ſuper Hoſtiam

ſtiam tantùm, & ſemel ſuper Calicem, ſiniſtra ſuper Corporale poſita, dicit, *Cor* ✠ *pus, & San* ✠ *guinem ſumpſerimus*: & cum dicit *omni benedictione* ✠ *cœleſti*, ſeipſum ſignat à fronte ad pectus ſigno Crucis, ſiniſtra poſita infra pectus, & proſequitur, *& gratia repleamur*. Cùm dicit *Per eumdem*, jungit manus.

2 Cùm dicit *Memento Domine famulorum famularumque tuarum*, &c. extenſis & junctis manibus ante pectus, & uſque ad faciem elevatis, & intentis oculis ad Sacramentum ſuper Altare, facit commemorationem fidelium defunctorum, de quibus ſibi videtur, eodem modo ut dictum eſt de commemoratione vivorum. Qua commemoratione facta, ſtans ut priùs extenſis manibus proſequitur, *Ipſis Domine, & omnibus in Chriſto*, &c. & in fine ad *Per eumdem*, jungit manus, & caput inclinat.

3 Cùm dicit *Nobis quoque peccatoribus*, vocem aliquantulùm elevat, & dextra manu pectus ſibi percutit, ſiniſtra poſita ſuper Corporale, & proſequitur ſecretò, *famulis tuis*, &c. ſtans manibus extenſis ut priùs. Cùm dicit *Per Chriſtum Dominum*

nostrum. Per quem hæc omnia Domine semper bona creas, jungit manus ante pectus: deinde manu dextra ter signans communiter super Hostiam & Calicem, dicit, *san ✝ ctificas, vivi ✝ ficas, bene ✝ dicis, & præstas nobis*. Posteà discooperit manu dextra Calicem, & genuflexus Sacramentum adorat: tum se erigit, & reverenter accipit Hostiam inter pollicem & indicem dextrę manus, & cum ea super Calicem, quem manu sinistra tenet circa nodum infra cuppam, signat ter à labio ad labium, dicens, *Per ✝ ipsum, & cum ✝ ipso, & in ✝ ipso*. Et similiter cum Hostia signat bis inter Calicem & pectus, incipiens à labio Calicis, & dicit: *est tibi Deo Pa ✝ tri omnipotenti, in unitate Spiritus ✝ sancti*. Deinde tenens manu dextra Hostiam super Calicem, sinistra Calicem, elevat eum aliquantulum simul cum Hostia, dicens, *omnis honor & gloria*, & statim utrumque deponens, Hostiam collocat super Corporale, &, si opus sit, digitos extergit, ut suprà; ac pollices, & indices ut priùs jungens, Calicem palla cooperit, & genuflexus Sacramentum adorat.

4 In Missa solemni cùm Celebrans dicit *Per quem hæc omnia*, &c. Diaconus facta Sacramento genuflexione, accedit ad dextram Celebrantis, & quando opus est, discooperit Calicem, & cum Celebrante adorat: similiter cooperit, & iterùm genuflectit. Cùm incipit *Pater noster*, idem vadit retrò post Celebrantem, facta priùs Sacramento genuflexione, ubi stat, dum dicitur Oratio Dominica.

De Oratione Dominica, & aliis usque ad factam Communionem. X.

CElebrans, cooperto Calice, adoratoque Sacramento, erigit se, & manibus extensis hinc inde super Altare intra Corporale positis, dicit intelligibili voce, *Per omnia sæcula sæculorum*, & cùm dicit *Oremus*, jungit manus, caput Sacramento inclinans. Cùm incipit *Pater noster*, extendit manus, & stans oculis ad Sacramentum intentis, prosequitur usque ad finem. Responso à ministro *Sed libera nos à malo*, & à Celebrante submissa voce *Amen*, manu dextra, pollice & indice non disjunctis, Patenam aliquantulùm purifica-

ca-

datorio extergens, eam accipit inter indicem & medium digitos; quam tenens ſuper Altare erectam, ſiniſtra ſuper Corporale poſita, dicit ſecretò, *Libera nos quæſumus*, &c.

2 Antequam Celebrans dicat *Da propitius pacem*, elevat manu dextra Patenam de Altari, & ſeipſum cum ea ſignat ſigno Crucis, dicens: *Da propitius pacem in diebus noſtris*. Cùm ſignat ſe, manum ſiniſtram ponit infra pectus: deinde Patenam ipſam oſculatur, & proſequens, *ut ope miſericordiæ tuæ*, &c. ſubmittit Patenam Hoſtiæ, quam indice ſiniſtro accommodat ſuper Patenam, diſcooperit Calicem, & genuflexus Sacramentum adorat: tum ſe erigens, accipit Hoſtiam inter pollicem & indicem dextræ manus, & cum illis, ac pollice & indice ſiniſtræ manus eam ſuper Calicem tenens, reverenter frangit per medium, dicens: *Per eumdem Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum*; & mediam partem, quam inter pollicem & indicem dextræ manus tenet, ponit ſuper Patenam: de alia media, quam ſiniſtra manu tenet, frangit cum pollice & indice dextræ manus particulam,

pro-

prosequens, *Qui tecum vivit & regnat*, &c. & eam inter ipsos dextræ manus pollicem & indicem retinens, partem majorem, quam sinistra tenet, adjungit mediæ super Patenam positæ, interim dicens, *In unitate Spiritus sancti Deus*: & particulam Hostiæ, quam in dextra manu retinuit, tenens super Calicem, quem sinistra per nodum infra cuppam retinet, intelligibili voce dicit *Per omnia sæcula sæculorum*. ℟. *Amen*, & cum ipsa particula signans ter à labio ad labium Calicis, dicit. *Pax Domini sit semper vobiscum*. Responso per ministrum *Et cum spiritu tuo*, particulam quam dextra manu tenet, immittit in Calicem, dicens secretò, *Hæc commixtio & consecratio Corporis*, &c. Deinde pollices & indices super Calicem aliquantulùm tergit & jungit, Calicem Palla cooperit, & genuflexus Sacramentum adorat, surgit, & stans junctis manibus ante pectus, capite inclinato versus Sacramentum, dicit intelligibili voce, *Agnus Dei, qui tollis peccata mundi*, & dextra percutiens sibi pectus, sinistra super Corporale posita, dicit, *miserere nobis*, & deinde non jungit ma-

manus, ſed iterùm percutit ſibi pectus, cùm dicit ſecundò, *miſerere nobis*, quod & tertiò facit, cùm dicit, *da nobis pacem*.

3 Tunc manibus junctis ſuper Altare poſitis, oculiſque ad Sacramentum intentis; inclinatus dicit ſecretò, *Domine Jeſu Chriſte*, &c. Qua Oratione finita, ſi eſt daturus pacem, oſculatur Altare in medio, & inſtrumentum pacis ei porrectum à miniſtro juxta ipſum ad dextram, hoc eſt, in cornu Epiſtolæ genuflexo,& dicit, *Pax tecum*. Miniſter reſpondet, *Et cum ſpiritu tuo*. Si non adſit qui hujuſmodi inſtrumento pacem recipiat à Celebrante, pax non datur, etiamſi illius datio Miſſæ conveniat.: non oſculatur Altare, ſed dicta præmiſſa Oratione,ſtatim ſubjungit alias Orationes, ut in Ordine Miſſæ.

4 Si verò celebret pro Defunctis, non percutit pectus ad *Agnus Dei*, quia dicit, *dona eis requiem*, nec dicit primam Orationem *Domine Jeſu Chriſte, qui dixiſti Apoſtolis tuis*, &c. non dat pacem, ſed dicit alias duas ſequentes Orationes, *Domine Jeſu Chriſte Fili Dei vivi*,&, *Perceptio Corporis tui*. Quibus Orationibus dictis,

ge-

genuflectens Sacramentum adorat, & se erigens dicit secretò, *Panem cœlestem accipiam*, &c. quo dicto, dextra manu accipit de Patena reverenter ambas partes Hostiæ, & collocat inter pollicem & indicem sinistræ manus, quibus Patenam inter eumdem indicem & medium digitos supponit, & eadem manu sinistra tenens partes hujusmodi super Patenam inter pectus & Calicem, parum inclinatus, dextra tribus vicibus percutit pectus suum, interim etiam tribus vicibus dicens voce aliquantulùm elevata, *Domine non sum dignus*, & secretò prosequitur, *ut intres*, &c. Quibus tertiò dictis, ex sinistra accipit ambas partes prædictas Hostiæ inter pollicem & indicem dextrę manus, & cum illa supra Patenam signat seipsum signo Crucis, ita tamen, ut Hostia non egrediatur limites Patenæ, dicens, *Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam meam in vitam æternam, Amen*, & se inclinans, cubitis super Altare positis, reverenter easdem ambas partes sumit: quibus sumptis, deponit Patenam super Corporale; & erigens se, junctis indicibus & pollicibus, ambas quoque manus ante faciem jungit, & ali-

quan-

quantulùm quiescit in meditatione sanctissimi Sacramenti. Deinde depositis manibus dicit secretò, *Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi?* & interim discooperit Calicem, genuflectit, surgit, accipit Patenam, inspicit Corporale, colligit fragmenta cum Patena, si qua sint in eo, Patenam quoque diligenter cum pollice & indice dextræ manus super Calicem extergit, & ipsos digitos, ne quid fragmentorum in eis remaneat.

5 Si verò adsint Hostiæ consecratæ super Corporale positæ pro alio tempore conservandæ, facta priùs genuflexione, reponit eas in vas ad hoc ordinatum, & diligenter advertit, ne aliquod fragmentum, quantumcumque minimum, remaneat super Corporale: quòd si fuerit, accuratè reponit in Calicem. Post extersionem Patenæ, junctis pollicibus & indicibus Calicem dextra manu infra nodum cuppæ accipit, sinistra Patenam, dicens, *Calicem salutaris*, &c. & signans se signo Crucis cum Calice, dicit, *Sanguis Domini nostri*, &c. & manu sinistra supponens Patenam Calici, stans reverenter sumit totum

San-

Sanguinem cum particula in Calice posita. Quibus sumptis dicit secretò, *Quod ore sumpsimus*, &c. & super Altare porrigit Calicem ministro in cornu Epistolæ, quo vinum fundente, se purificat: deinde vino & aqua abluit pollices & indices super Calicem, quos abstergit purificatorio, interim dicens, *Corpus tuum Domine quod sumpsi*, &c. Ablutionem sumit, & extergit os & Calicem purificatorio: quo facto, purificatorium extendit super Calicem, & desuper Patenam, ac super Patenam parvam pallam; & plicato Corporali, quod reponit in bursam, cooperit Calicem velo, & bursam desuper ponit, & collocat in medio Altaris, ut in principio Missæ.

6 Si qui sunt communicandi in Missa, Sacerdos post sumptionem Sanguinis, antequam se purificet, facta genuflexione ponat particulas consecratas in pyxide, vel, si pauci sint communicandi, super Patenam, nisi à principio positæ fuerint in pyxide, seu alio Calice. Interim minister ante eos extendit linteum, seu velum album, & pro eis facit Confessionem, dicens, *Confiteor Deo*, &c.

Tum

Tum Sacerdos iterùm genuflectit, & manibus junctis vertens se ad populum in cornu Evangelii, dicit, *Misereatur vestri*, &, *Indulgentiam, absolutionem & remissionem peccatorum vestrorum*, &c. & manu dextra facit signum Crucis super eos. Posteà genuflectens, accipit manu sinistra pyxidem seu Patenam cum Sacramento, dextra verò sumit unam particulam, quam inter pollicem & indicem tenet aliquantùm elevatam super pyxidem seu Patenam, & conversus ad communicandos in medio Altaris dicit: *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi*. Deinde dicit: *Domine non sum dignus, ut intres sub tectum meum, sed tantùm dic verbo, & sanabitur anima mea*. Quibus verbis tertiò repetitis, accedit ad eorum dextram, hoc est, ad latus Epistolæ, & unicuique porrigit Sacramentum, faciens cum eo signum Crucis super Pyxidem vel Patenam, & simul dicens: *Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam tuam in vitam æternam, Amen.* Omnibus communicatis revertitur ad Altare, nihil dicens: & non dat eis benedictionem, quia illam daturus est in fine Mis-

Missæ. Si particulæ positæ erant super Corporale, extergit illud cum Patena, & si qua in eo fuerint fragmenta, in Calicem immittit. Deinde dicit secretò, *Quod ore sumpsimus Domine*, &c. & se purificat, dicens: *Corpus tuum Domine quod sumpsi*, & alia facit ut suprà. Minister autem dextra manu tenens vas cum vino & aqua, sinistra verò mappulam, aliquantò post Sacerdotem eis porrigit purificationem, & mappulam ad os abstergendum.

7 Si in Altari remaneant particulæ in Calice, seu in alio vase usque ad finem Missæ, serventur ea quæ in Feria quinta Cœnæ Domini præscribuntur circa finem Missæ.

8 In Missa solemni Diaconus stans retrò post Celebrantem, cùm in Oratione Dominica dicitur *Et dimitte nobis debita nostra*, facta ibidem genuflexione vadit ad dextram Celebrantis, & Subdiaconus circa finem Orationis Dominicæ, facta item genuflexione revertitur ad Altare, & stans in cornu Epistolæ porrigit Patenam Diacono, qui eam discooperit, & purificatorio abstergens dat Celebranti, illius manum oscu-

lan-

lando, & quando opus eſt, diſcooperit, & cooperit Calicem, & cum Celebrante adorat. Subdiaconus reddita Patena, & depoſito velo quod ab humeris ejus pendebat, genuflectit, & deſcendit retrò poſt Celebrantem: & cùm dicitur *Pax Domini*, iterùm genuflectens accedit ad ſiniſtram Celebrantis, & ſimul dicunt, *Agnus Dei*, deinde facta ibidem Sacramento genuflexione, redit poſt Celebrantem. Diaconus verò à dextris genuflexus expectat pacem: & cùm Celebrans oſculatur Altare, ipſe ſe erigens ſimul oſculatur illud extra Corporale, & à Celebrante dicente *Pax tecum*, complexus accipit pacem, ſiniſtris genis ſibi invicem appropinquantibus, & ei reſpondet, *Et cum ſpiritu tuo*. Poſteà iterùm Sacramento in Altari adorato, vertit ſe ad Subdiaconum retrò poſt Celebrantem, & ſimiliter dat ei pacem. Subdiaconus accepta pace à Diacono, & facta Altari genuflexione, comitatus ab Acolytho vadit ad Chorum, & dat pacem primo cujuſque ordinis, dignioribus priùs, deinde minùs dignis, & reverſus ad Altare, facta genuflexione dat pacem Acolytho, qui ipſum comi-

mi-

mitaverat, qui & aliis Acolythis circa Altare dat pacem: deinde Subdiaconus vadit ad dextram Celebrantis, & quando opus est, discooperit Calicem, accipit ampullam vini, & infundit quando Celebrans vult purificare. Diaconus post datam pacem Subdiacono vadit ad librum; & dum Celebrans se communicat, stant ipse & Subdiaconus profundè inclinati versus Altare.

9 In Missa Pontificali, Assistens accipit & defert pacem, ut in Cæremoniali habetur. Si in Missa solemni fiat Communio, omnia serventur ut suprà, sed priùs communicet Diaconum & Subdiaconum, deinde alios per ordinem: & Diaconus purificationem eis ministret. Interim à Choro cantatur Antiphona, quæ dicitur *Communio*.

De Communione, & Orationibus post Communionem dicendis. X I.

CElebrante purificato, dum Calicem collocat in Altari, liber Missalis defertur per ministrum ad cornu Epistolæ, & collocatur ut in Introitu. Ipse autem minister genufle-

flectit juxta cornu Evangelii, ut in principio Missæ. Deinde Celebrans stans junctis manibus legit *Antiphonam*, quæ dicitur *Communio*: qua lecta, junctis item manibus ante pectus vadit ad medium Altaris, & eo osculato vertit se ad populum à manu sinistra ad dextram, & dicit, *Dominus vobiscum*, & per eamdem viam redit ad librum, dicit *Orationes post Communionem*, eisdem modo, numero, & ordine, ut suprà dictæ sunt Collectæ. Quibus finitis, claudit librum, & jungens manus ante pectus, revertitur ad medium Altaris, ubi eo osculato vertit se ad populum, & dicit ut suprà, *Dominus vobiscum*, quo dicto, stans junctis manibus ante pectus versus populum, dicit, si dicendum est, *Ite Missa est*, & per eamdem viam revertitur ad Altare. Si verò non sit dicendum, dicto *Dominus vobiscum*, revertitur eodem modo per eamdem viam ad medium Altaris; stans versus ad illud, junctis ante pectus manibus dicit, *Benedicamus Domino*. In Missis autem Defunctorum eodem modo stans versus Altare, dicit, *Requiescant in pace*.

2 In Quadragesima autem à Feria

ria quarta Cinerum usque ad Feriam quartam majoris Hebdomadæ, in feriali Officio postquam Celebrans dixit Orationes post Communionem cum suis solitis conclusionibus, antequam dicat *Dominus vobiscum*, stans in eodem loco ante librum dicit, *Oremus, Humiliate capita vestra Deo*, caput inclinans, & extensis manibus subjungit eadem voce *Orationem super populum* ibidem positam: qua finita, osculatur Altare, & vertens se ad populum dicit, *Dominus vobiscum*, & alia ut suprà.

3 In Missa solemni Diaconus defert librum Missalis ad cornu Epistolæ, deinde vadit retrò post Celebrantem: Subdiaconus verò vadit ad cornu Evangelii, ubi Calicem mundat, aptat cum purificatorio, Patena & Palla cooperit, plicat Corporale, reponit in bursam, & illam ponit super Calicem coopertum velo, quem collocat in Altari, vel super Credentia ut priùs: posteà redit ad locum suum retrò post Diaconum: qui cùm dicit *Ite missa est*, cum Celebrante vertit se ad populum: & in Quadragesima, dicto per Celebrantem *Oremus*, Diaconus in cornu Epistolæ vertens se

ad populum, junctis manibus dicit ut suprà, *Humiliate*, &c. quo dicto vertit se versus Altare à tergo Celebrantis, & Celebrans dicit Orationem super populum.

De benedictione in fine Missæ, & Evangelio S. Joannis. XII.

DIcto *Ite Missa est*, vel *Benedicamus Domino*, ut suprà, Celebrans ante medium Altaris stans junctis manibus super eo, & capite inclinato, dicit secretò, *Placeat tibi sancta Trinitas*, &c. quo dicto extensis manibus hinc inde super Altare positis, ipsum in medio osculatur: tum erigens se, adhuc stans versus illud, elevat ad cœlum oculos & manus, quas extendit, & jungit, caputque Cruci inclinans, dicit voce intelligibili, *Benedicat vos omnipotens Deus*, & junctis manibus, ac demissis ad terram oculis, vertens se ad populum à sinistro latere ad dextrum, extensa manu dextra, junctisque digitis, & manu sinistra infra pectus posita, semel benedicit populo, dicens, *Pater*, *& Filius* ✠ *& Spiritus sanctus*. ℞. *Amen*, & circulum per-

perficiens accedit ad cornu Evangelii, ubi dicto *Dominus vobiscum*, & ℞. *Et cum spiritu tuo*, pollice dextro signans primùm signo Crucis Altare seu librum in principio Evangelii, deinde frontem, os, & pectus, dicit, *Initium sancti Evangelii secundum Joannem*, vel, *Sequentia sancti Evangelii*, ut dictum est in Rubricis generalibus, & ℞. *Gloria tibi Domine*, junctis manibus legit Evangelium, *In principio*, vel aliud ut convenit. Cùm dicit *Et Verbum caro factum est*, genuflectit versus cornu Evangelii, & surgens prosequitur ut priùs: quo finito, minister stans à parte Epistolæ respondet, *Deo gratias*.

2 Si Celebrans in Altari vertit faciem ad populm, non vertit se, sed stans ut erat, benedicit populo, ut suprà, in medio Altaris: deinde accedit ad cornu Evangelii, & dicit Evangel. S. Joannis.

3 Si celebravit coram summo Pontifice, Cardinale, & Legato Sedis Apostolicæ, vel Patriarcha, Archiepiscopo, & Episcopo in provincia, civitate, vel diœcesi sua existente, Celebrans dicto *Placeat tibi sancta Trinitas*, &c. dicit, *Benedicat vos*

omnipotens Deus, & convertens se ad summum Pontificem genuflexus, ad Cardinalem verò & Legatum, vel alium ex supradictis Prælatis, capite inclinato quasi licentiam benedicendi petens, prosequitur, *Pater, & Filius* ✠ *& Spiritus sanctus*, benedicens astantes à parte ubi non adest Pontifex, Cardinalis, Legatus aut Prælatus prædicti. Si autem celebravit coram Patriarcha, Archiepiscopo, & Episcopo, extra eorum provinciam, civitatem, vel diœcesim constitutis, eis absque alio respectu, ut cæteris qui intersunt, more consueto benedicit.

4 Si autem celebravit pro Defunctis, dicto *Placeat tibi sancta Trinitas*, ut suprà, & osculato Altari, accedit ad cornu Evangelii, & dicit Evangelium S. Joannis, prætermissa benedictione, quæ in Missis Defunctorum non datur.

5 Finito Evangelio in fine Missæ, si celebravit coram summo Pontifice, Cardinale, & Legato Sedis Apostolicæ, vel Patriarcha, Archiepiscopo, & Episcopo, convertit se ad illum, coram quo ex prædictis celebravit, & facit reverentiam conve-

venientem. Si non celebravit coram aliquo prædictorum, hujusmodi reverentiam prætermittit.

6 Quibus omnibus absolutis, extinguuntur per ministrum candelæ: interim Sacerdos accipit sinistra Calicem, dextram ponens super bursam, ne aliquid cadat, descendit ante infimum gradum Altaris; & ibi in medio vertens se ad illud, caput inclinat (vel, si in eo est tabernaculum sanctissimi Sacramenti, genuflectit) & facta reverentia, accipit biretum à ministro, caput cooperit, ac præcedente eodem ministro, eo modo quo venerat, redit ad Sacristiam, interim dicens Antiphonam *Trium puerorum*, & Canticum *Benedicite*. Si verò sit dimissurus paramenta apud Altare ubi celebravit, finito Evangelio prædicto, ibidem illis se exuit, & dicit Antiphonam *Trium puerorum*, cum Cantico, & aliis Orationibus, ut suo loco ponuntur.

7 In Missa solemni Celebrans eadem voce & modo quo in Missis privatis, semel tantùm benedicit populo, nisi sit Episcopus; & dicto Evangelio secundum Joannem, vel alio

ut suprà, ministrante Subdiacono librum, si opus est, discedit cum ministris ordine & modo quo venerat.

Episcopus autem ter benedicit populo, etiam in Missis privatis, ut in Cæremoniali habetur.

De his quæ omittuntur in Missa pro Defunctis. XIII.

IN Missa pro Defunctis ante Confessionem non dicitur Psalmus *Judica me Deus*: sed pronuntiata Antiphona *Introibo ad Altare Dei*, & responso à ministro *Ad Deum qui lætificat*, &c. dicitur ℣. *Adjutorium nostrum*, & *Confessio*, cum reliquis ut suprà. Cùm Celebrans ad Altare incipit *Introitum*, non signat se, sed manu dextra extensa, facit signum Crucis super librum, quasi aliquem benedicens. Non dicitur *Gloria Patri*, sed post Psalmum repetitur *Requiem æternam*; nec dicitur *Gloria in excelsis*, nec *Alleluja*, nec *Jube domine benedicere*, nec *Dominus sit in corde meo*: nec osculatur librum in fine. Non dicitur *Credo*, non benedicitur aqua in Calicem fundenda; dicitur tamen Oratio, *Deus qui huma-*

ma-

manæ substantiæ, &c. Cùm lavat manus, in fine Psalmi, *Lavabo inter innocentes*, non dicitur *Gloria Patri*. Ad *Agnus Dei*, non dicitur *miserere nobis*, cujus loco dicitur *dona eis requiem*, nec tertiò, *dona nobis pacem*, cujus loco dicitur *dona eis requiem sempiternam*, neque percutitur pectus. Non dicitur prima Oratio ante Communionem, scilicet, *Domine Jesu Christe, qui dixisti Apostolis tuis*, &c. nec datur pax. In fine non dicitur *Ite Missa est*, nec *Benedicamus Domino*, sed, *Requiescant in pace*. Et non datur benedictio: sed dicto *Placeat*, & osculato Altari, dicitur ut suprà, *In principio erat Verbum*, &c. alia omnia ut in aliis Missis.

2 In Missa solemni non incensatur Altare ad introitum, & Subdiaconus finita Epistola non osculatur manum Celebrantis, nec benedicitur: Diaconus non petit benedictionem, nec osculatur Celebrantis manum: non tenentur luminaria ad Evangelium, nec portatur incensum, sed duo tantùm Acolythi sine candelabris stant unus à dextris, & alter à sinistris Subdiaconi tenentis

librum Evangeliorum. Non incensatur liber, nec in fine Celebrans; nec defertur liber Evangeliorum osculandus. Oblata & Altare incensantur ut suprà: incensatur solus Celebrans; & non incensantur alii. Subdiaconus non tenet Patenam post Celebrantem; sed tempore elevationis Sacramenti genuflexus in cornu Epistolæ illud incensat. Ministri cùm aliquid porrigunt Celebranti, in hac Missa non osculantur ejus manum, neque rem quæ porrigitur.

3 Si distribuendæ sunt candelæ, distribuantur post Epistolam, & accendantur ad Evangelium, ad elevationem Sacramenti, & post Missam, dum fit absolutio. Si habendus est sermo, habeatur finita Missa ante Absolutionem.

4 Finita Missa, si facienda est Absolutio, Celebrans retrahit se ad cornu Epistolæ, ubi exuitur Casula, & deposito Manipulo, accipit Pluviale nigrum. Subdiaconus medius inter duos Acolythos cum candelabris accensis, defert Crucem sicut in Processionibus, præcedentibus duobus aliis Acolythis, uno cum Thuribulo & navicula incensi, alio cum

vase

vase acquæ benedictæ & aspersorio: sequitur Celebrans, facta prius Altari reverentia, & Diaconus à sinistris ejus. Subdiaconus cum Cruce sistit se ad pedes tumuli, seu lecticæ mortuorum contra Altare, medius inter dictos Acolythos tenentes luminaria: Celebrans verò ex alia parte in capite loci inter Altare & tumulum, aliquantùm versus cornu Epistolæ, ita ut Crucem Subdiaconi respiciat: à sinistris ejus Diaconus, & prope eum alii duo Acolythi deferentes Thuribulum, & vas aquæ benedictæ. Interim cantatur ℟. *Libera me Domine*, & circa illius finem Celebrans ponit incensum in Thuribulum, benedicens illud more solito, ministrante Diacono naviculam: & finito *Kyrie eleison*, incipit intelligibili voce, *Pater noster*, & secretè prosequendo reliqua, accipit aspersorium de manu Diaconi, & facta Altari reverentia, comitante eodem Diacono à dextris, & tenente fimbriam anteriorem Pluvialis, circujens tumulum, aspergit illum aqua benedicta, ter à parte dextra, & ter à sinistra. Cum transit ante Crucem, profundè inclinat, Diaconus verò

genuflectit : posteà de manu ejusdem Diaconi accipit Thuribulum ; & eodem modo quo asperserat, incensat. Et rediens ad pristinum locum, Diacono tenente librum, junctis manibus dicit :

℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. A porta inferi. ℟. Erue Domine animam ejus. ℣. Requiescat in pace. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

ABsolve, quæsumus Domine, animam famuli tui N. ab omni vinculo delictorum : ut in resurrectionis gloria, inter sanctos & electos tuos resuscitatus respiret. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Deinde Celebrans faciens Crucem manu dextra super tumulum, dicit :
℣. Requiem æternam dona ei Dñe. ℟. Et lux perpetua luceat ei.

Et dicto per Cantores, Requiescat in pace. *&* ℟. Amen :

Præcedente Cruce redit cum aliis ad Sacristiam.

Si

Si Officium sit pro pluribus Defunctis, omnia dicantur in numero plurali.

DE DEFECTIBUS

In celebratione Missarum occurrentibus.

SAcerdos celebraturus, omnem adhibeat diligentiam, ne desit aliquid ex requisitis ad Sacramentum Eucharistiæ conficiendum. Potest autem defectus contingere ex parte materiæ consecrandæ, & ex parte formæ adhibendæ, & ex parte ministri conficientis. Quidquid enim horum deficit, scilicet materia debita, forma cum intentione, & Ordo sacerdotalis in conficiente, non conficitur Sacramentnm. Et his existentibus, quibuscumque aliis deficientibus, veritas adest Sacramenti. Alii verò sunt defectus, qui in Missæ celebratione occurrentes, etsi veritatem Sacramenti non impediant, possunt tamen aut cum peccato, aut cum scandalo contingere.

De defectibus materiæ. II.

DEfectus ex parte materiæ possunt contingere, si aliquid desit ex iis quæ ad ipsam requiruntur: Requiritur enim ut sit panis triticeus, & vinum de vite: & ut hujusmodi materia consecranda, in actu consecrationis, sit coram Sacerdote.

De defectu panis. III.

SI panis non sit triticeus, vel si triticeus, admixtus sit granis alterius generis in tanta quantitate, ut non maneat panis tritriceus, vel sit alioqui corruptus; non conficitur Sacramentum.

2 Si sit confectus de aqua rosacea, vel alterius distillationis, dubium est an conficiatur.

3 Si cœperit corrumpi, sed non sit corruptus: similiter si non sit azymus, secundùm morem Ecclesiæ Latinæ; conficitur, sed conficiens graviter peccat.

4 Si Celebrans ante consecrationem advertit Hostiam esse corruptam, aut non esse triticeam; remota illa Ho-

Hostia, aliam ponat, & facta oblatione, saltem mente concepta, prosequatur ab eo loco, ubi desivit.

5 Si id adverterit post consecrationem, etiam post illius Hostiæ sumptionem, posita alia, faciat oblationem, ut suprà, & à consecratione incipiat, scilicet ab illis verbis, *Qui pridie quam pateretur*, & illam priorem si non sumpsit, sumat post sumptionem Corporis & Sanguinis, vel alii sumendam tradat, vel alicubi reverenter conservet. Si autem sumpserat, nihilominus sumat eam quam consecravit; quia præceptum de perfectione Sacramenti majoris est ponderis, quàm quòd à jejunis sumatur.

6 Quòd si hoc contingat post sumptionem Sanguinis, apponi debet rursus novus panis, & vinum cum aqua; & facta priùs oblatione, ut suprà, Sacerdos consecret, incipiendo ab illis verbis, *Qui pridie*, ac statim sumat utrumque, & prosequatur Missam: ne Sacramentum remaneat imperfectum, & ut debitus servetur ordo.

7 Si Hostia consecrata dispareat, vel casu aliquo, ut vento, aut miraculo, vel ab aliquo animali accepta, &

ne-

nequeat reperiri ; tunc altera consecretur, ab eo loco incipiendo, *Qui pridie quam pateretur*, facta ejus priùs oblatione, ut suprà.

De defectu vini. IV.

SI vinum sit factum penitus acetum, vel penitus putridum, vel de uvis acerbis, seu non maturis expressum, vel ei admixtum tantum aquæ ut vinum sit corruptum, non conficitur Sacramentum.

2 Si vinum cœperit acescere, vel corrumpi, vel fuerit aliquantùm acre, vel mustum de uvis tunc expressum, vel non fuerit admixta aqua, vel fuerit admixta aqua rosacea, seu alterius distillationis; conficitur Sacramentum, sed conficiens graviter peccat.

3 Si Celebrans ante consecrationem Sanguinis, quamvis post consecrationem Corporis, advertat aut vinum, aut aquam, aut utrumque non esse in Calice, debet statim apponere vinum cum aqua, & facta oblatione ut suprà, consecrare, incipiendo ab illis verbis, *Simili modo*, &c.

Si

4 Si post verba consecrationis advertat vinum non fuisse positum, sed aquam; deposita aqua in aliquod vas, iterùm vinum cum aqua ponat in Calice, & consecret, resumendo à verbis prædictis, *Simili modo*.

5 Si hoc advertat post sumptionem Corporis, vel hujusmodi aquæ; apponat aliam Hostiam iterùm consecrandam, & vinum cum aqua in Calice, offerat utrumque, & consecret, & sumat, quamvis non sit jejunus. Vel, si Missa celebretur in loco publico, ubi plures adsint, ad evitandum scandalum poterit apponere vinum cum aqua, & facta oblatione ut suprà, consecrare, ac statim sumere, & prosequi cætera.

6 Si quis percipiat ante consecrationem, vel post consecrationem, totum vinum esse acetum, vel aliàs corruptum, idem servetur quod suprà, ac si deprehenderet non esse positum vinum, vel solam aquam fuisse appositam in Calice.

7 Si autem Celebrans ante consecrationem Calicis advertat non fuisse appositam aquam, statim ponat eam, & proferat verba consecratio-

tionis. Si id advertat post consecrationem Calicis, nullo modo apponat, quia non est de necessitate Sacramenti.

8 Si materia quæ esset apponenda, ratione defectus vel panis vel vini, non posset ullo modo haberi; si id sit ante consecrationem Corporis, ulteriùs procedi non debet: si post consecrationem Corporis, aut etiam vini, deprehenditur defectus alterius speciei, altera jam consecrata; tunc si nullo modo haberi possit, procedendum erit, & Missa absolvenda, ita tamen ut prætermittantur verba, & signa quæ pertinent ad speciem deficientem. Quòd si expectando aliquamdiù haberi possit, expectandum erit, ne sacrificium remaneat imperfectum.

De defectibus formæ. V.

DEfectus ex parte formæ possunt contingere, si aliquid desit ex iis quæ ad integritatem verborum in ipsa consecratione requiruntur. Verba autem consecrationis, quæ sunt forma hujus Sacramenti, sunt hæc: *Hoc est enim corpus meum.* Et, *Hic est*

enim

enim calix sanguinis mei, novi & æterni testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis & pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Si quis autem aliquid diminueret, vel immutaret de forma consecrationis Corporis & Sanguinis, & in ipsa verborum immutatione verba idem non significarent, non conficeret Sacramentum. Si verò aliquid adderet, quod significationem non mutaret, conficeret quidem, sed gravissimè peccaret.

2 Si Celebrans non recordetur se dixisse ea, quæ in consecratione communiter dicuntur, non debet proptereà turbari. Si tamen certò ei constet, se omisisse aliquid eorum quæ sunt de necessitate Sacramenti, id est, formam consecrationis, seu partem, resumat ipsam formam, & cætera prosequatur per ordinem. Si verò valdè probabiliter dubitat se aliquid essentiale omisisse, iteret formam saltem sub tacita conditione. Si autem non sunt de necessitate Sacramenti, non resumat, sed procedat ulteriùs.

* * *
* *

De

De defectibus Ministri. VI.

DEfectus ex parte ministri, possunt contingere quo ad ea quæ in ipso requiruntur: Hæc autem sunt: In primis intentio, deinde dispositio animæ, dispositio corporis, dispositio vestimentorum, dispositio in ministerio ipso quo ad ea, quæ in ipso possunt occurrere.

De defectu intentionis. VII.

SI quis non intendit conficere, sed delusoriè aliquid agere. Item si aliquæ Hostiæ ex oblivione remaneant in Altari, vel aliqua pars vini, vel aliqua Hostia lateat, cùm non intendat consecrare nisi quas videt. Item si quis habeat coram se undecim Hostias, & intendat consecrare solùm decem, non determinans quas decem intendit: in his casibus non consecrat, quia requiritur intentio. Secùs si putans quidem esse decem, tamen omnes voluit consecrare quas coram se habebat: nam tunc omnes erunt consecratæ: atque ideò quilibet Sacerdos talem semper intentionem habere deberet, scilicet consecran-

crandi eas omnes, quas ante se ad consecrandum positas habet.

2 Si Sacerdos putans se tenere unam Hostiam, post consecrationem invenerit fuisse duas simul junctas, in sumptione sumat simul utramque. Quòd si deprehendat post sumptionem Corporis & Sanguinis, aut etiam post ablutionem, reliquias aliquas relictas consecratas, eas sumat, sive parvæ sint, sive magnæ, quia ad idem sacrificium spectant.

3 Si verò relicta sit Hostia integra consecrata, eam in tabernaculo cum aliis reponat: si hoc fieri nequit, sequenti Sacerdoti ibi celebraturo, in Altari supra Corporale decenter opertam, sumendam unà cum altera quam est consecraturus, relinquat: vel si neutrum horum fieri possit, in ipso Calice seu Patena decenter conservet, quousque vel in tabernaculo reponatur, vel ab altero sumatur: quòd si non habeat quomodo honestè conservetur, potest eam ipsemet sumere.

4 Si intentio non sit actualis in ipsa consecratione propter evagationem mentis, sed virtualis, cum accedens ad Altare intendat facere quod

fa-

facit Ecclesia: conficitur Sacramentum, etsi curare debet Sacerdos, ut etiam actualem intentionem adhibeat.

De defectibus dispositionis animæ. VIII.

SI quis suspensus, excommunicatus, degradatus, irregularis, vel aliàs canonicè impeditus, celebret; conficit quidem Sacramentum, sed gravissimè peccat, tam propter Communionem, quam indignè sumit, quàm propter executionem Ordinum, quæ sibi erat interdicta.

2 Si quis habens copiam Confessoris celebret in peccato mortali, graviter peccat.

3 Si quis autem in casu necessitatis non habens copiam Confessoris, in peccato mortali absque contritione celebret, graviter peccat. Secùs si conteratur: debet tamen cùm primùm poterit, confiteri.

4 Si in ipsa celebratione Missæ Sacerdos recordetur se esse in peccato mortali, conteratur cum proposito confitendi, & satisfaciendi.

5 Si recordetur se esse excommuni-

ni-

nicatum, vel ſuſpenſum, aut locum eſſe interdictum; ſimiliter conteratur cum propoſito petendi abſolutionem. Ante conſecrationem autem in ſupradictis caſibus, ſi non timetur ſcandalum, debet Miſſam inceptam deſerere.

De defectibus diſpoſitionis corporis.
IX.

SI quis non eſt jejunus poſt mediam noctem, etiam poſt ſumptionem ſolius aquæ, vel alterius potus, aut cibi, per modum etiam medicinæ, & in quantumcumque parva quantitate, non poteſt communicare, nec celebrare.

2 Si autem ante mediam noctem cibum aut potum ſumpſerit, etiam ſi poſtmodum non dormierit, nec ſit digeſtus, non peccat: ſed ob perturbationem mentis, ex qua devotio tollitur, conſulitur aliquando abſtinendum.

3 Si reliquiæ cibi remanentes in ore transglutiantur, non impediunt Communionem, cùm non transglutiantur per modum cibi, ſed per modum ſalivæ. Idem dicendum, ſi la-

lavando os, deglutiatur ſtilla aquæ præter intentionem.

4 Si plures Miſſas in una die celebret, ut in Nativitate Domini, in unaquaque Miſſa abluat digitos in aliquo vaſe mundo, & in ultima tantùm percipiat purificationem.

5 Si præceſſerit pollutio nocturna, quæ cauſata fuerit ex præcedenti cogitatione, quæ ſit peccatum mortale, vel evenerit propter nimiam crapulam, abſtinendum eſt à Communione & celebratione, niſi aliud Confeſſario videatur. Si dubium eſt, an in præcedenti cogitatione fuerit peccatum mortale, conſulitur abſtinendum, extra tamen caſum neceſſitatis. Si autem certum eſt non fuiſſe in illa cogitatione peccatum mortale, vel nullam fuiſſe cogitationem, ſed eveniſſe ex naturali cauſa, aut ex diabolica illuſione, poteſt communicare & celebrare; niſi ex illa corporis commotione tanta evenerit perturbatio mentis, ut abſtinendum videatur.

* * *
* *

De defectibus in miniſterio ipſo occurentibus. X.

POſſunt etiam defectus occurrere in miniſterio ipſo, ſi aliquid ex requiſitis ad illud deſit: ut ſi celebretur in loco non ſacro, vel non deputato ab Epiſcopo: vel in Altari non conſecrato, vel tribus mappis non cooperto: ſi non adſint luminaria cerea: ſi non ſit tempus debitum celebrandi, quod eſt ab aurora uſque ad meridiem, communiter: ſi Celebrans ſaltem Matutinum cum Laudibus non dixerit: ſi omittat aliquid ex veſtibus ſacerdotalibus: ſi veſtes ſacerdotales & mappæ non ſint ab Epiſcopo vel ab alio hanc habente poteſtatem benedictæ: ſi non adſit clericus, vel alius deſerviens in Miſſa, vel adſit qui deſervire non debet, ut mulier: ſi non adſit Calix cum Patena conveniens, cujus cuppa debet eſſe aurea, vel argentea, vel ſtannea; non ærea, vel vitrea: ſi Corporalia non ſint munda, quæ debent eſſe ex lino, nec ſerico in medio ornata, & ab Epiſcopo vel ab alio hanc habente poteſtatem benedicta,

ut

ut etiam superiùs dictum est: si celebrat capite cooperto sine dispensatione: si non adsit Missale, licet memoriter sciret Missam, quam intendit dicere.

2 Si Sacerdote celebrante violetur Ecclesia ante Canonem, dimittatur Missa: si post Canonem, non dimittatur. Si timeatur incursus hostium, vel alluvionis, vel ruina loci ubi celebratur, ante consecrationem dimittatur Missa, post consecrationem verò Sacerdos accelerare poterit sumptionem Sacramenti, omissis omnibus aliis.

3 Si Sacerdos ante consecrationem graviter infirmetur, vel in syncopen inciderit, aut moriatur, prætermittitur Missa: si post consecrationem Corporis tantùm, ante consecrationem Sanguinis, vel utroque consecrato id accidit, Missa per alium Sacerdotem expleatur ab eo loco, ubi ille desiit, & in casu necessitatis etiam per non jejunum. Si autem non obierit, sed fuerit infirmus, adeò tamen ut possit communicare, & non adsit alia Hostia consecrata, Sacerdos qui Missam supplet, dividat Hostiam, & unam partem præbeat infir-

mo

mo, aliam ipse sumat. Si autem semiprolata forma Corporis obiit Sacerdos, quia non est facta consecratio, non est necesse ut Missa per alium suppleatur. Si verò objerit semiprolata forma Sanguinis, tunc alter prosequatur Missam, & super eumdem Calicem repetat integram formam, ab eo loco, *Simili modo postquam cœnatum est*, vel posset super alium Calicem pręparatum integram formam proferre, & Hostiam primi Sacerdotis, & Sanguinem à se consecratum sumere, ac deinde Calicem relictum semiconsecratum.

4 Si quis extra hujusmodi casus necessitatis, integra Sacramenta non sumpserit, gravissimè peccat.

5 Si musca, vel aranea, vel aliquid aliud ciciderit in Calicem ante consecrationem, projiciat vinum in locum decentem, & aliud ponat in Calice, misceat parum aquæ, offerat ut suprà, & prosequatur Missam; si post consecrationem ciciderit musca, aut aliquid ejusmodi, & fiat nausea Sacerdoti, extrahat eam, et lavet cum vino, finita Missa comburat, et combustio ac lotio hujusmodi in sacrarium projiciatur. Si autem non

F fue-

fuerit ei nausea, nec ullum periculum timeat, sumat cum Sanguine.

6 Si aliquod venenosum ceciderit in Calicem, vel quod provoçaret vomitum, vinum consecratum reponendum est in alio Calice, et aliud vinum cum aqua apponendum denuò consecrandum: et finita Missa Sanguis repositus, in panno lineo vel stuppa tamdiu servetur, donec species vini fuerint desiccatæ, & tunc stuppa comburatur, et combustio in sacrarium projiciatur.

7 Si aliquod venenatum contigerit Hostiam consecratam, tunc alteram consecret, et sumat eo modo quo dictum est, et illa servetur in tabernaculo loco separato, donec species corrumpantur, et corruptæ deinde mittantur in sacrarium.

8 Si sumendo Sanguinem, particula remanserit in Calice, digito ad labium Calicis eam adducat, et sumat ante purificationem, vel infundat vinum, & sumat.

9 Si Hostia ante consecrationem inveniatur fracta, nisi populo evidenter appareat, talis Hostia consecretur: si autem scandalum populo esse possit, alia accipiatur, & offera-

ra-

ratur : quòd si illius Hostiæ jam erat facta oblatio, eam post ablutionem sumat. Quòd si ante oblationem Hostia appareat confracta, accipiatur altera integra, si citra scandalum, aut longam moram fieri poterit.

10 Si propter frigus, vel negligentiam, Hostia consecrata dilabatur in Calicem, propterea nihil est reiterandum; sed Sacerdos Missam prosequatur, faciendo cæremonias, & signa consueta cum residua parte Hostiæ, quæ non est madefacta Sanguine, si commodè potest. Si verò tota fuerit madefacta, non extrahat eam, sed omnia dicat omittendo signa, & sumat pariter Corpus & Sanguinem, signans se cum Calice, & dicens *Corpus & Sanguis Domini nostri* &c.

11 Si in hieme Sanguis congeletur in Calice, involvatur Calix pannis calefactis: si id non proficeret, ponatur in ferventi aqua prope Altare, dummodò in Calicem non intret, donec liquefiat.

12 Si per negligentiam aliquid de Sanguine Christi ceciderit, si quidem super terram, seu super tabulam, lingua lambatur, & locus ipse

radatur quantum ſatis eſt, & abraſio comburatur; cinis verò in ſacrarium recondatur. Si verò ſuper lapidem Altaris ceciderit, ſorbeat Sacerdos ſtillam, & locus benè abluatur, & ablutio in ſacrarium projiciatur. Si ſuper linteum Altaris, & ad aliud linteum ſtilla pervenerit; ſi uſque ad tertium, linteamina ter abluantur ubi ſtilla ceciderit, Calice ſuppoſito, & aqua ablutionis in ſacrarium projiciatur. Quòd ſi in ipſo ſolùm Corporali, aut ſi in veſtibus ipſis Sacerdotalibus ceciderit, debet ſimiliter ablui, et ablutio in ſacrarium projici. Si in ſubſtrato pedibus panno, vel tapeto, benè abluatur, ut ſuprà.

13 At ſi contingat totum Sanguinem poſt conſecrationem effundi, ſi quidem aliquid vel parum remanſit, illud ſumatur, et de effuſo reliquo Sanguine fiat ut dictum eſt. Si verò nihil omninò remanſit, ponat iterùm vinum et aquam, et conſecret ab eo loco, *Simili modo poſtquam cœnatum eſt*, facta priùs tamen Calicis oblatione, ut ſuprà.

14 Si Sacerdos evomat Euchariſtiam, ſi ſpecies integræ appareant, reverenter ſumantur, niſi nauſea

fiat:

fiat: tunc enim ſpecies conſecratæ cautè ſeparentur, et in aliquo loco ſacro reponantur, donec corrumpantur, et poſteà in ſacrarium projiciantur. Quòd ſi ſpecies non appareant, comburatur vomitus, et cineres in ſacrarium mittantur.

15 Si Hoſtia conſecrata, vel aliqua ejus particula dilabatur in terram; reverenter accipiatur, et locus ubi cecidit, mundetur, et aliquantum abradatur, et pulvis ſeu abraſio hujuſmodi in ſacrarium immittatur. Si ceciderit extra Corporale in mappam, ſeu alio quovis modo in aliquod linteum, mappa vel linteum hujuſmodi diligenter lavetur, et lotio ipſa in ſacrarium effundatur.

16 Poſſunt etiam defectus in miniſterio ipſo occurrere, ſi Sacerdos ignoret ritus et cæremonias ipſas in eo ſervandas: de quibus omnibus in ſuperioribus Rubricis copiosè dictum eſt.

* * *
* *

ORATIONES

DICENDÆ

Cùm Sacerdos induitur sacerdotalibus paramentis.

Cùm lavat manus, dicat:

DA, Domine, virtutem manibus meis ad abstergendam omnem maculam: ut sine pollutione mentis et corporis valeam tibi servire.

Ad Amictum, dum ponitur super caput, dicat:

Impone, Domine, capiti meo galeam salutis, ad expugnandos diabolicos incursus.

Ad Albam, cùm ea induitur.

Dealba me, Domine, et munda cor meum: ut in Sanguine Agni dealbatus, gaudiis perfruar sempiternis.

Ad Cingulum, dum se cingit.

Præcinge me, Domine, cingulo puritatis, et extingue in lumbis meis humorem libidinis: ut maneat in me virtus continentiæ, et castitatis.

Ad Manipulum, dum imponitur brachio finiſtro.

Merear, Domine, portare manipulum fletus et doloris: ut cum exultatione recipiam mercedem laboris.

Ad Stolam, dum imponitur collo.

Redde mihi, Domine, ſtolam immortalitatis, quam perdidi in prævaricatione primi parentis: et quamvis indignus accedo ad tuum ſacrum myſterium, merear tamen gaudium ſempiternum.

Ad Caſulam, cùm aſſumitur.

Domine, qui dixiſti, Jugum meum ſuave eſt, et onus meum leve: fac, ut iſtud portare ſic valeam, quòd conſequar tuam gratiam. Amen.

OR-

ORDO MISSÆ.

Sacerdos paratus cùm ingreditur ad Altare, facta illi debita reverentia, signat se signo Crucis à fronte ad pectus, & clara voce dicit:

IN nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, Amen.

Deinde junctis manibus ante pectus, incipit Antiphonam, Introibo ad altare Dei. *Ministri*. ℟. Ad Deum qui lætificat juventutem meam.

Posteà alternatim cum Ministris dicit sequentem Psalmum.

Psal. 42.

JUdica me Deus, et discerne causam meam de gente non sancta: ab homine iniquo et doloso erue me.

M. Quia tu es Deus fortitudo mea: quare me repulisti, et quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

S. Emitte lucem tuam, et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt, et adduxerunt in montem sanctum tuum, et in tabernacula tua.

M. Et introibo ad altare Dei: ad Deum qui lætificat juventutem meam.

S. Confitebor tibi in cithara Deus Deus meus: quare tristis es anima mea, et quare conturbas me?

M. Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, et Deus meus.

S. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto.

M. Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in sæcula sæculorum, Amen.

S. repetit Antiphonam Introibo ad Altare Dei. ℟. Ad Deum qui lætificat juventutem meam.

Signat se dicens ℣. Adjutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cœlum, et terram.

Deinde junctis manibus, profundè inclinatus facit confessionem.

¶ *In Missis Defunctorum, & in Missis de Tempore à Dominica Passionis usque ad Sabbatum sanctum exclusivè, omittitur Psalmus* Judica me Deus, *cum* Gloria Patri, *& repetitione Antiphonæ: sed dicto* In nomine Patris, Introibo, et Adjutorium, *Fit Confessio, ut sequitur.*

Con-

Confiteor Deo omnipotenti, beatæ Mariæ semper virgini, beato Michaeli Archangelo, beato Joanni Baptistæ, sanctis Apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis, et vobis fratres: quia peccavi nimis cogitatione, verbo, et opere. *Percutit sibi pectus ter, dicens*: mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideò precor beatam Mariam semper virginem, beatum Michaelem Archangelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos Apostolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et vos fratres, orare pro me ad Dominum Deum nostrum. *Ministri* ℟.

Misereatur tui omnipotens Deus, et dimissis peccatis tuis, perducat te ad vitam æternam. *Sacerdos dicit*, Amen, *& erigit se*.

Deinde Ministri repetunt Confessionem; & ubi à Sacerdote dicebatur vobis fratres, *&*, vos fratres, *à ministris dicitur* tibi pater, *&*, te pater.

Posteà Sacerdos junctis manibus facit absolutionem, dicens:

Misereatur vestri omnipotens Deus, et dimissis peccatis vestris, perducat vos ad vitam æternam. ℟. Amen.

Signat se signo Crucis, dicens:

INdulgentiam, absolutionem et remissionem peccatorum nostrorum, tribuat nobis omnipotens, et misericors Dominus. ℞. Amen.

Et inclinatus prosequitur. ℣. Deus tu conversus vivificabis nos. ℞. Et plebs tua lætabitur in te. ℣. Ostende nobis Domine misericordiam tuam. ℞. Et salutare tuum da nobis. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℞. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo.

Et extendens ac jungens manus, clara voce dicit, Oremus: *& ascendens ad Altare, dicit secretò:*

AUfer à nobis, quæsumus Domine, iniquitates nostras: ut ad sancta sanctorum, puris mereamur mentibus introire. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Deinde manibus junctis super Altare, inclinatus dicit:

ORamus te Domine per merita Sanctorum tuorum, *Osculatur Altare in medio*, quorum reliquiæ hic sunt, & omnium Sanctorum: ut indulgere digneris omnia peccata mea, Amen.

In Missa solemni, Celebrans antequam legat Introitum, benedicit incensum, dicens: Ab illo bene✠dicaris, in cujus honore cremaberis, Amen. *Et accepto thuribulo à Diacono, incensat Altare, nihil dicens. Posteà Diaconus, recepto thuribulo à Celebrante, incensat illum tantùm. Deinde Celebrans signans se signo Crucis, incipit Introitum: quo finito, junctis manibus alternatim cum ministris dicit:*

KYrie eleiſon. Kyrie eleiſon. Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Chriſte eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Kyrie eleiſon. Kyrie eleiſon.

Posteà in medio Altaris extendens & jungens manus, caputque aliquantulùm inclinans, dicit, si dicendum est, Gloria in excelſis Deo, *& prosequitur junctis manibus. Cùm dicit* Adoramus te, Gratias agimus tibi, *&*, Jeſu Chriſte, *&*, Suſcipe deprecationem, *inclinat caput: & in fine dicens* Cum ſancto Spiritu, *signat se à fronte ad pectus.*

GLoria in excelſis Deo. Et in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Laudamus te, Benedicimus

te,

te, Adoramus te, Glorificamus te. Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam. Domine Deus Rex cælestis, Deus Pater omnipotens. Domine Fili unigenite Jesu Christe. Domine Deus, agnus Dei, Filius Patris. Qui tollis peccata mundi, miserere nobis. Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram. Qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis. Quoniam tu solus sanctus, tu solus Dominus, tu solus altissimus, Jesu Christe, Cum sancto Spiritu, in gloria Dei Patris, Amen.

Sic dicitur Gloria in excelsis, *etiam in Missis beatæ Mariæ, quando dicenda est. Deinde osculatur Altare in medio, & versus ad populum dicit* ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. *Posteà dicit,* Oremus, *Et Orationes, unam aut plures, ut ordo Officii postulat: sequitur* Epistola, Graduale, Tractus, *vel* Alleluja, *cum* Versu, *aut* Sequentia, *ut tempus postulat. His finitis, si est Missa solemnis, Diaconus deponit librum Evangeliorum super medium Altaris, & Celebrans benedicit incensum, ut suprà: deinde Diaconus genuflexus ante Altare, manibus junctis dicit:*

Mun-

MUnda cor meum, ac labia mea, omnipotens Deus, qui labia Isaiæ Prophetæ calculo mundasti ignito: ita me tua grata miseratione dignare mundare, ut sanctum Evangelium tuum dignè valeam nuntiare. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Posteà accipit librum de Altari, & rursus genuflexus petit benedictionem à Sacerdote, dicens: Jube Domne benedicere.

Sacerdos respondet:

DOminus sit in corde tuo, & in labiis tuis: ut dignè & competenter annunties Evangelium suum: In nomine Patris, & Filii, ✠ & Spiritus sancti, Amen.

Et accepta benedictione osculatur manum Celebrantis: & cum aliis ministris, incenso & luminaribus, accedens ad locum Evangelii, stans junctis manibus, dicit ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. *Et pronuntians,* Sequentia sancti Evangelii secundum N. *sive* Initium, *pollice dextræ manus signat librum in principio Evangelii, quod est lecturus, deinde se ipsum in fronte, ore, & pectore: & dum ministri respondet* Gloria tibi Domine,

in-

incensat ter librum, posteà prosequitur Evangelium junctis manibus. Quo finito, Subdiaconus defert librum Sacerdoti, qui osculatur Evangelium, dicens: Per Evangelica dicta deleantur nostra delicta. *Deinde Sacerdos incensatur à Diacono. Si verò Sacerdos sine Diacono & Subdiacono celebrat, delato libro ad aliud cornu Altaris, inclinatus in medio, junctis manibus dicit*: Munda cor meum *ut suprà*, & Jube Domine benedicere. Dominus sit in corde meo, et in labiis meis: ut dignè et competenter annuntiem Evangelium suum, Amen. *Deinde conversus ad librum, junctis manibus dicit* ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. *Et pronuntians*, Initium, *sive* Sequentia sancti Evangelii, &c. *signat librum & se in fronte, ore, & pectore, & legit Evangelium, ut dictum est. Quo finito, respondet minister*, Laus tibi Christe, & *Sacerdos osculatur Evangelium, dicens*: Per Evangelica dicta, *ut suprà. In Missis Defunctorum dicitur* Munda cor meum, *sed non petitur benedictio, non deferuntur luminaria, nec Celebrans osculatur librum. Deinde ad medium Altaris extendes, elevans*

vans, & jungens manus, dicit, si dicendum est, Credo in unum Deum, *& prosequitur junctis manibus. Cùm dicit* Deum, *caput Cruci inclinat: quod similiter facit cùm dicit* Jesum Cristum, *&*, simul adoratur. *Ad illa autem verba*, Et incarnatus est, *genuflectit usque dum dicatur* Et homo factus est. *In fine ad* Et vitam venturi sæculi, *signat se signo Crucis à fronte ad pectus.*

CRedo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem cœli et terræ, visibilium omnium, et invisibilium. Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum. Et ex Patre natum ante omnia sæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, consubstantialem Patri per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de cœlis. *Hic genuflectitur.* Et incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine: Et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato passus, et sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundùm Scripturas. Et ascendit in cœlum: sedet ad dexteram Patris. Et

ite-

iterùm venturus est cum gloria, judicare vivos et mortuos: cujus regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adoratur, et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam catholicam et Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi, Amen.

Deinde osculatur Altare, & versus ad populum, dicit ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. *Posteà dicit*, Oremus, *& Offertorium. Quo dicto, si est Missa solemnis, Diaconus porrigit Celebranti patenam cum Hostia: si privata, Sacerdos ipse accipit patenam cum Hostia, quam offerens, dicit:*

SUscipe sancte Pater, omnipotens æterne Deus, hanc immaculatam Hostiam, quam ego indignus famulus tuus offero tibi Deo meo vivo et vero, pro innumerabilibus peccatis et offensionibus et negligentiis meis, et pro omnibus circumstantibus, sed

et

et pro omnibus fidelibus Christianis vivis atque defunctis: ut mihi et illis proficiat ad salutem in vitam æternam. Amen.

Deinde faciens Crucem cum eadem patena, deponit Hostiam super corporale. Diaconus ministrat vinum, Subdiaconus aquam in Calice: vel si privata est Missa, utrumque infundit Sacerdos, & aquam miscendam in Calice benedicit, ✠ dicens:

DEus, qui humanæ substantiæ dignitatem mirabiliter condidisti, et mirabilius reformasti: da nobis per hujus aquæ et vini mysterium, ejus divinitatis esse consortes, qui humanitatis nostræ fieri dignatus est particeps, Jesus Christus Filius tuus Dominus noster: Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

In Missis pro Defunctis dicitur prædicta Oratio: sed aqua non benedicitur. Posteà accipit Calicem, & offert, dicens:

OFferimus tibi Domine Calicem salutaris, tuam deprecantes clementiam: ut in conspectu divinæ

majeſtatis tuę, pro noſtra et totius mundi ſalute cum odore ſuavitatis aſcendat, Amen.

Deinde facit ſignum Crucis cum Calice, & illum ponit ſuper corporale, & palla cooperit: tum junctis manibus ſuper Altare, aliquantulùm inclinatus dicit:

IN ſpiritu humilitatis, et in animo contrito ſuſcipiamur à te Domine: et ſic fiat ſacrificium noſtrum in conſpectu tuo hodie, ut placeat tibi, Domine Deus.

Erectus expandit manus, eaſque in altum porrectas jungens, elevatis ad cœlum oculis, & ſtatim demiſſis, dicit:

VEni ſanctificator omnipotens æterne Deus: *Benedicit oblata, proſequendo*, et bene ✠ dic hoc ſacrificium tuo ſancto nomini præparatum.

Poſteà, ſi ſolemniter celebrat, benedicit incenſum, dicens:

PEr interceſſionem beati Michaelis Archangeli ſtantis à dextris Altaris incenſi, et omnium electorum ſuo-

ſuorum, incenſum iſtud dignetur Dominus bene ✠ dicere, et in odorem ſuavitatis accipere. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Et accepto thuribulo à Diacono, incenſat oblata, modo in Rubricis generalibus præſcripto, dicens:

INcenſum iſtud à te benedictum, aſcendat ad te Domine, et deſcendat ſuper nos miſericordia tua.

Deinde incenſat Altare, dicens:
Pſalm. 140.

DIrigatur Domine oratio mea, ſicut incenſum, in conſpectu tuo: elevatio manuum mearum ſacrificium veſpertinum. Pone Domine cuſtodiam ori meo, et oſtium circumſtantiæ labiis meis: ut non declinet cor meum in verba malitiæ, ad excuſandas excuſationes in peccatis.

Dum reddit thuribulum Diacono, dicit:

ACcendat in nobis Dñus ignem ſui amoris, et flammam æternæ charitatis. Amen.

Po-

Posteà incensatur Sacerdos à Diacono, deinde alii per ordinem. Interim Sacerdos lavat manus, dicens.

Psal. 25.

LAvabo inter innocentes manus meas: et circumdabo altare tuum Domine.

Ut audiam vocem laudis: et enarrem universa mirabilia tua.

Domine dilexi decorem domus tuæ, et locum habitationis gloriæ tuæ.

Ne perdas cum impiis Deus animam meam: et cum viris sanguinum vitam meam.

In quorum manibus iniquitates sunt: dextera eorum repleta est muneribus.

Ego autem in innocentia mea ingressus sum: redime me, et miserere mei.

Pes meus stetit in directo: in ecclesiis benedicam te Domine.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in sæcula sæculorum, Amen.

In

In Missis pro Defunctis, & tempore Passionis in Missis de tempore omittitur Gloria Patri. *Deinde aliquantulùm inclinatus in medio Altaris, junctis manibus super eo, dicit:*

SUscipe sancta Trinitas hanc oblationem, quam tibi offerimus ob memoriam passionis, resurrectionis, et ascensionis Jesu Christi Domini nostri: et in honorem beatæ Mariæ semper virginis, et beati Joannis Baptistæ, et sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, et istorum, et omnium Sanctorum: ut illis proficiat ad honorem, nobis autem ad salutem: et illi pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam agimus in terris. Per eumdem Christum Dominum nostrum. Amen.

Posteà osculatur Altare, & versus ad populum, extendens et jungens manus, voce paululùm elevata dicit:

ORate fratres; ut meum ac vestrum sacrificium acceptabile fiat apud Deum Patrem omnipotentem.

Mi-

Minister, seu circumstantes respondent: alioquin ipsemet Sacerdos:

SUscipiat Dominus sacrificium de manibus tuis (*vel meis*) ad laudem et gloriam nominis sui, ad utilitatem quoque nostram, totiusque Ecclesiæ suæ sanctæ. *Sacerdos submissa voce dicit*, Amen.

Deinde manibus extensis absolutè sine Oremus, *Subjungit Orationes secretas. Quibus finitis, cùm pervenerit ad conclusionem, clara voce dicit*: Per omnia sæcula sæculorum, *cum Præfatione, ut in sequentibus. Præfatio incipitur ambabus manibus positis hinc inde super Altare: quas aliquantulùm elevat, cùm dicit* sursum corda. *Jungit eas ante pectus, & caput inclinat, cùm dicit* Gratias agamus Domino Deo nostro. *Deinde disjungit manus, & disjunctas tenet usque ad finem Præfationis: qua finita, iterùm jungit eas, et inclinatus dicit*, Sanctus. *Et cùm dicit* Benedictus qui venit, *signum Crucis sibi producit à fronte ad pectus.*

PEr omnia sæcula sæculorum. ℟. Amen. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Sursum corda &c.

CANON MISSÆ.

Sacerdos extendens, & jungens manus, elevans ad cælum oculos, & statim demittens, profundè inlinatus ante Altare, manibus super eo positis, dicit.

TE igitur, clementissime Pater, per Jesum Christum Filium tuum Dominum nostrum, supplices rogamus ac petimus, *Osculatur Altare*, uti accepta habeas, et benedicas, *Jungat manus, deinde signet ter super oblata*, hæc ✠ dona, hæc ✠ munera, hæc ✠ sancta sacrificia illibata, *Extensis manibus prosequitur*: in primis quæ tibi offerimus pro Ecclesia tua sancta catholica: quam pacificare, custodire, adunare, & regere digneris toto Orbe terrarum: unà cum famulo tuo Papa nostro *N.* & Antistite nostro *N.* & omnibus orthodoxis, atque catholicæ & Apostolicæ fidei cultoribus.

Commemoratio pro vivis.

MEmento Domine famulorum, famularumque tuarum N. et N. *Jungit manus, orat aliquantulùm*

 pro

pro quibus orare intendit: deinde manibus extensis prosequitur. Et omnium circumstantium, quorum tibi fides cognita est, & nota devotio, pro quibus tibi offerimus: vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis, pro se, suisque omnibus: pro redemptione animarum suarum, pro spe salutis, & incolumitatis suæ: tibique reddunt vota sua æterno Deo, vivo et vero.

Infra actionem.

Communicantes &c.... ut in omnibus protectionis tuæ muniamur auxilio. *Jungit manus.* Per eumdem Christum Dominum nostrum, Amen.

Tenens manus expansas super oblata dicit:

Hanc igitur oblationem servitutis nostræ, sed et cunctæ familiæ tuæ, quæsumus Domine, ut placatus accipias: diesque nostros in tua pace disponas, atque ab æterna damnatione nos eripi, et in electorum tuorum jubeas grege numerari. *Jungit manus.* Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Quam

QUam oblationem tu Deus in omnibus, quæsumus, *Signat ter super oblata*, bene ✠ dictam, adscri ✠ ptam, ra ✠ tam, rationabilem, acceptabilemque facere digneris: *Signat semel super Hostiam, et semel super Calicem*: ut nobis Cor ✠ pus, et San ✠ guis fiat dilectissimi Filii tui Domini nostri Jesu Christi.

QUi pridie quam pateretur, *Accipit Hostiam*: accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas: *Elevat oculos ad cœlum*: et elevatis oculis in cœlum ad te Deum Patrem suum omnipotentem, tibi gratias agens, *Signat super Hostiam*, bene ✠ dixit, fregit, deditque discipulis suis, dicens: Accipite, et manducate ex hoc omnes.

Tenens ambabus manibus Hostiam inter indices & pollices, profert verba consecrationis secretè, distinctè, & attentè . . . .

. . . .

Prolatis verbis consecrationis, statim Hostiam consecratam genuflexus adorat: surgit, ostendit populo, reponit super corporale, iterùm adorat: &

non disjungit pollices & indices, nisi quando Hostia tractanda est, usque ad ablutionem digitorum. Tunc detecto Calice dicit:

SImili modo postquam cœnatum est, *Ambabus manibus accipit Calicem*, accipiens et hunc præclarum Calicem in sanctas ac venerabiles manus suas: item tibi gratias agens, *Sinistra tenens Calicem, dextera signat super eum*, bene ✠ dixit, deditque discipulis suis, dicens: Accipite et bibite ex eo omnes.

Profert verba consecrationis secretè super Calicem, tenens illum parum elevatum . . . .

. . . .

Prolatis verbis consecrationis, deponit Calicem super Corporale, & dicens secretè:

HÆc quotiescumque feceritis, in mei memoriam facietis.

Genuflexus adorat: surgit, ostendit populo, deponit, cooperit, & iterùm adorat. Deinde disjunctis manibus dicit:

UNde et memores, Domine, nos servi tui, sed & plebs tua sancta, ejusdem Christi Filii tui Domini no-

nostri tam beatæ Passionis, necnon & ab inferis resurrectionis, sed & in Cœlos gloriosæ ascensionis: offerimus præclaræ majestati tuæ de tuis donis ac datis, *Jungit manus, & signat ter super Hostiam & Calicem simul*, Hostiam ✠ puram, hostiam ✠ sanctam, hostiam ✠ immaculatam, *Signat semel super Hostiam, & semel super Calicem*: Panem ✠ sanctum vitæ æternæ, & Calicem ✠ salutis perpetuæ.

Extensis manibus prosequitur:

SUpra quæ propitio ac sereno vultu respicere digneris: & accepta habere, sicuti accepta habere dignatus es munera pueri tui justi Abel, & sacrificium Patriarchæ nostri Abrahæ: & quod tibi obtulit summus Sacerdos tuus Melchisedech, sanctum sacrificium, immaculatam hostiam.

Profundè inclinatus junctis manibus, & super Altare positis dicit:

SUpplices te rogamus, omnipotens Deus: jube hæc perferri per manus sancti Angeli tui in sublime altare tuum, in conspectu divinæ

majeſtatis tuæ: ut quotquot, *Oſculatur Altare*, ex hac altaris participatione, ſacroſanctum Filii tui. *Jungit manus, & ſignat ſemel ſuper Hoſtiam, & ſemel ſuper Calicem*, Cor ✠ pus, & San ✠ guinem ſumpſerimus, *ſe ipſum ſignat*, omni benedictione cæleſti & gratia repleamur. Per eumdem Chriſtum Dñm noſtrum, Amen.

Commemoratio pro Defunctis.

MEmento etiam Domine, famulorum famularumque tuarum. N. & N. qui nos præceſſerunt cum ſigno fidei, & dormiunt in ſomno pacis. *Jungit manus, orat aliquantulùm pro iis defunctis, pro quibus orare intendit, deinde extenſis manibus proſequitur*: Ipſis Domine, & omnibus in Chriſto quieſcentibus, locum refrigerii, lucis & pacis, ut indulgeas deprecamur. *Jungit manus, & caput inclinat*. Per eumdem Chriſtum Dominum noſtrum, Amen.

Manu dextera percutit ſibi pectus, elata parum voce dicens:

NObis quoque peccatoribus famulis tuis, de multitudine miſerationum tuarum ſperantibus, partem

em aliquam & societatem donare digneris, cum tuis Sanctis Apostolis & Martyribus, cum Joanne, Stephano, Mathia, Barnaba, Ignatio, Alexandro, Marcellino, Petro, Felicitate, Perpetua, Agatha, Lucia, Agnete, Cæcilia, Anastasia, & omnibus Sanctis tuis: intra quorum nos consortium, non æstimator meriti, sed veniæ, quæsumus largitor admitte. *Jungit manus*. Per Cristum Dominum nostrum.

PEr quem hæc omnia, Domine, semper bona creas, *signat ter super Hostiam & Calicem simul, dicens*: Sancti ✠ ficas, vivi ✠ ficas, bene ✠ dicis, & præstas nobis. *Discooperit Calicem, genuflectit, accipit Sacramentum dextera, tenens sinistra Calicem: signat cum Hostia ter à labio ad labium Calicis, dicens*: Per ip ✠ sum, & cum ip ✠ so, & in ip ✠ so, *bis signat inter Calicem & pectus*, est tibi Deo Patri ✠ omnipotenti, in unitate Spiritus ✠ sancti, *Elevans parum Calicem cum Hostia, dicit*: omnis honor & gloria. *Reponit Hostiam, cooperit Calicem, genuflectit, surgit, & dicit*:

PEr omnia sæcula sæculorum. ℟. Amen. *Jungit manus.*

ORemus. Præceptis salutaribus moniti, & divina institutione formati audemus dicere. *Extendit manus.*

PAter noster &c. ... ℟. sed libera nos à malo. *Sacerdos submissa voce dicit*, Amen.

Deinde accipit Patenam inter indicem & medium digitos, & dicit:

LIbera nos, quæsumus Domine, ab omnibus malis, præteritis, præsentibus, & futuris: & intercedente beata & gloriosa semper Virgine Dei genitrice Maria, cum beatis Apostolis tuis Petro & Paulo, atque Andrea, & omnibus Sanctis, *signat se cum Patena à fronte ad pectus, & eam osculatur*: da propitius Pacem in diebus nostris: ut ope misericordiæ tuæ adjuti, & à peccato simus semper liberi, & ab omni perturbatione securi.

Submittit Patenam Hostiæ, discooperit Calicem, genuflectit, surgit, ac-

accipit Hostiam, frangit eam super Calicem per medium, dicens : Per eumdem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. *Partem, quæ in dextera est, ponit super Patenam. Deinde ex parte quæ in sinistra remansit, frangit particulam, dicens :* Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus. *Aliam mediam partem cum ipsa sinistra ponit super Patenam, & dextera tenens particulam super Calice, sinistra Calicem, dicit :*

PEr omnia sæcula sæculorum. ℟. Amen.

Cum ipsa particula signat ter super Calicem dicens :

PAx ✠ Domini sit ✠ semper vobis ✠ cum. ℟ Et cum spiritu tuo.

Particulam ipsam immittit in Calicem, dicens secretè:

HÆc commixtio & consecratio Corporis & Sanguinis Domini nostri Jesu Christi, fiat accipientibus nobis in vitam æternam, Amen.

Cooperit Calicem, genuflectit, surgit, & inclinatus Sacramento, junctis manibus, & ter pectus percutiens, dicit:

AGnus Dei qui tollis peccata mundi, miserere nobis.
Agnus Dei qui tollis peccata mundi, miserere nobis.
Agnus Dei qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem.

In Missis pro Defunctis non dicitur miserere nobis, *sed ejus loco*, dona eis requiem, *& in tertio additur*, sempiternam. *Deinde junctis manibus super Altare, inclinatus dicit sequentes Orationes.*

DOmine Jesu Christe, qui dixisti Apostolis tuis: Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: ne respicias peccata mea, sed fidem Ecclesiæ tuæ: eamque secundum voluntatem tuam pacificare & coadunare digneris. Qui vivis & regnas Deus, per omnia sæcula sæculorum Amen.

Si danda est pax, osculatur Altare, & dans pacem, dicit: Pax tecum. ℟ Et cum spiritu tuo. *In Missis Defun-*

functorum non datur pax, neque dicitur præcedens Oratio.

DOmine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu sancto, per mortem tuam mundum vivificasti: libera me per hoc sacrosanctum Corpus, & Sanguinem tuum, ab omnibus iniquitatibus meis, & universis malis: & fac me tuis semper inhærere mandatis, & à te numquam separari permittas. Qui cum eodem Deo Patre & Spiritu sancto vivis & regnas Deus in sæcula sæculorum, Amen.

PErceptio Corporis tui, Domine Jesu Christe, quod ego indignus sumere præsumo, non mihi proveniat in judicium & condemnationem: sed pro tua pietate prosit mihi ad tutamentum mentis & corporis, & ad medelam percipiendam. Qui vivis & regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum, Amen.

Genuflectit, surgit, & dicit:

PAnem cœlestem accipiam, & nomen Domini invocabo.

Deinde parum inclinatus, accipit ambas partes Hostiæ inter pollicem & indicem sinistræ manus, & Patenam inter eumdem indicem & medium, & dextera percutiens pectus, elevata aliquantulùm voce dicit ter devotè, & humiliter:

DOmine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, & sanabitur anima mea.

Posteà dextera se signans cum Hostia super Patena, dicit:

COrpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam meam in vitam æternam, Amen.

Sumit reverenter ambas partes Hostiæ, jungit manus, & quiescit aliquantulùm in meditatione sanctissimi Sacramenti. Deinde discooperit Calicem, genuflectit, colligit fragmenta, si quæ sint, extergit Patenam super Calicem, interim dicens:

QUid retribuam Dño pro omnibus, quæ retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam, & nomen Domini invocabo. Laudans invocabo Dominum, & ab inimicis meis salvus ero.

Accipit Calicem manu dextera, & eo se signans, dicit:

SAnguis Domini nostri Jesu Christi custodiat animam meam in vitam æternam, Amen.

Sumit totum Sanguinem cum particula. Quo sumpto, si qui sunt communicandi, eos communicet, antequam se purificet. Posteà dicit:

QUod ore sumpsimus Domine, pura mente capiamus: & de munere temporali fiat nobis remedium sempiternum.

Interim porrigit Calicem ministro, qui infundit in eo parum vini, quo se purificat: deinde prosequitur:

COrpus tuum, Domine, quod sumpsi, & sanguis quem potavi, adhæreat visceribus meis: & præsta, ut in me non remaneat scelerum macula, quem pura & sancta refecerunt sacramenta. Qui vivis & regnas in sæcula sæculorum, Amen.

Abluit digitos, extergit, & sumit ablutionem: extergit os, & Calicem, quem operit, & plicato Corporali, collocat in Altari ut priùs: deinde prosequitur Missam.

Dicto, post ultimam Orationem, Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo, *dicit pro Missæ qualitate vel* Ite Missa est, *vel,* Benedicamus Domino. ℟. Deo gratias.

In Missis Defunctorum dicit, Requiescant in pace ℟. Amen.

Tempore Paschali, hoc est, à missa Sabbati sancti usque ad Sabbatum in Albis inclusivè. Ite Missa est, Alleluja, alleluja. ℟. Deo gratias, Alleluja, alleluja.

Dicto Ite Missa est, vel Benedicamus Domino, *Sacerdos inclinat se ante medium Altaris, & manibus junctis super illud, dicit:*

PLaceat tibi sancta Trinitas, obsequium servitutis meæ, & presta: ut sacrificium, quod oculis tuæ majestatis indignus obtuli, tibi sit acceptabile, mihique, & omnibus, pro quibus illud obtuli, sit, te miserante, propitiabile. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Deinde osculatur Altare: & elevatis oculis, extendens, elevans, & jungens manus, caputque Cruci inclinans, dicit: Benedicat vos omnipotens Deus, *& versus ad populum, semel tantùm benedicens, etiam in* Mis-

Missis solemnibus, prosequitur, Pater, & Filius, ✠ & Spiritus sanctus. ℞. Amen.

In Missa Pontificali ter benedicitur, ut in Pontificali habetur. Deinde in cornu Evangelii, dicto Dominus vobiscum, *&* Initium, *vel* Sequentia sancti Evangelii, *signans Altare vel librum, & se, ut suprà in Evangelio Missæ, legit Evangelium secundùm Joannem*, In principio erat Verbum, *vel aliud Evangelium, ut dictum est in Rubricis generalibus. Cùm dicit* Et Verbum caro factum est, *genuflectit. In fine* ℞. Deo gratias.

¶ *In Missis Defunctorum non datur benedictio, sed dicto* Requiescant in pace, *dicit*: Placeat tibi sancta Trinitas: *Deinde osculato Altari legit Evangelium S. Joannis. Finito Evangelio S. Joannis, discedens ab Altari, pro gratiarum actione dicit Antiphonam* Trium puerorum, *cum reliquis, ut habetur in principio Missalis.*

PRÆ-

PRÆPARATIO AD MISSAM.

CONTRITIO de peccatis, & negligentiis, & Confessio præmittenda.
Intentio rectificanda.
Christi passio memoranda.
Amor excitandus.
Humilitas procuranda.
Suffragia Sanctorum requirenda.

DOMINE Sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, ecce ego miser peccator nullis meis meritis, sed sola dignatione misericordiæ tuæ ad officium Sacerdotale promotus, infinitam Majestatem tuam suppliciter adorans, offero tibi Deo meo vivo & vero Sacrificium Domini nostri Jesu Christi.

I.

OFFERO in honorem, & gloriam tremendę Majestatis tuę, quam profiteor supremo cultu adorandam per oblationem, & immolationem Corporis & Sanguinis D. N. J. C. in ho-

honorem quoque Sacratissimæ Humanitatis ejusdem Domini et Salvatoris Nostri, et memoriam Vitæ ejus, Passionis, Mortis, Resurrectionis, et in Cœlum Ascensionis, nec non in venerationem gloriosissimæ semper Virginis Mariæ, Angeli mei Custodis, et omnium Sanctorum, et præsertim illius vel illorum, cujus vel quorum festivitate hodie Sancta Mater congaudet Ecclesia.

II.

OFFERO in gratiarum actionem omnium donorum gratiæ et gloriæ, quæ Beatissimæ Virgini Mariæ, Angelo meo Custodi, et omnibus Sanctis mirificè præstitisti; omnium etiam bonorum Animæ et Corporis, gratiæ et salutis, quæ mihi, ac Nostris et omnibus fidelibus misericordità contulisti.

III.

OFFERO in satisfactionem uberrimam pro peccatis meis, quorum veram contritionem semper habere intendo, conor, et cupio: Pro peccatis etiam omnium fidelium vivorum, præcipuè amicorum, propin-

pin-

pinquorum, benefactorum, et omnium quibus fui gravamen, ſcandalum, et occaſio peccandi; Nec non pro delictis omnium fidelium defunctorum, præſertim N.N. ut per merita Sacrificii Chriſti placatus, illorum animas in regione vivorum jubeas collocari.

I V.

OFFERO ad impetrationem omnium bonorum animæ et corporis, quæ tuæ paternæ providentiæ ſaluti meæ neceſſaria videbuntur, præſertim humilitatis, continentiæ, timoris, charitatis, patientiæ, obedientiæ &c.

OFFERO etiam pro conſervatione et exaltatione Catholicæ Eccleſiæ, et Summi Pontificis ſalute: Ut Antiſtiti noſtro, et omnibus Prælatis, Prædicatoribus, Sacerdotibus, Miniſtris, ac Sanctæ Fidei cultoribus gratiam Spiritus Sancti digneris impertiri: Ut mores Clericorum corrigas, et Spiritu humilitatis ſaluti animarum facias deſervire: Ut bonos mittas operarios in Meſſem tuam, et ita miniſterium tuum adimpleant, ut

cœci

cœci videant, pauperes evangelizentur, et charitas in omnibus augeatur.

OFFERO etiam pro Christianorum Principum unione, et Hæresum Extirpatione, pro illuminatione et conversione Judæorum, Schismaticorum, et omnium Infidelium: Denique, ut omnes impios et peccatores istius Civitatis, et totius mundi, ad veram pœnitentiam misericordiæ tuæ placeat revocare.

OFFERO etiam ut clementèr respicias defectus senum, pericula juvenum, pupillorum angustias, lamenta viduarum; Ut ægrotis sanitatem, afflictis solatium, viatoribus auxilium, captivis libertatem, omnibusque oppressis, et quocumque modo tribulatis remedia gratiæ tuæ per virtutem Sacrificii hujus concedas.

OFFERO etiam pro meis Parentibus, Fratribus, Sororibus, consanguineis, amicis, et inimicis, benefactoribus, mihi commissis, et commendatis, ut illorum animæ et corporis necessitatibus misericorditèr suc-

ſuccurras, et dies illorum in tua pace diſponas, gratiam tribuens in præſenti, et gloriam in futuro.

PRo illis omnibus offero tibi Domine Deus Sacrificium ſalutaris, non ſolum univerſim, ſed ſpeciatim pro ſingulis, rogoque immenſam bonitatem tuam, ut valorem ſacrificii omnibus ſingillatim applicari concedas: Sic oro, obſecro, et ſacrificare propono juxtà intentionem S. Catholicæ Eccleſiæ ego N. Miniſter licet indignus. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti Amen.

GREGORIUS XIII. P. M. Conceſſit cuilibet Sacerdoti dicenti ante celebrationem Miſſæ quæ ſequuntur quinquaginta annorum Indulgentiam.

FORMA RECTÆ INTENTIONIS.

EGo volo celebrare Miſſam, et conficere Corpus et Sanguinem D. N. J. C. juxtà ritum S. R. E. ad laudem et gloriam Omnipotentis Dei, totiuſque Curiæ triumphantis, ad

ad utilitatem meam, totiusque Curiæ militantis, pro omnibus, qui se commendaverunt orationibus meis in genere et in specie, et pro fœlici statu S. R. E. Amen.

GAUDIUM cum pace, emendationem vitæ, spatium veræ Pœnitentiæ, gratiam, et consolationem Sancti Spiritus, perseverantiam in bonis operibus tribuat nobis Omnipotens, et misericors Dominus, Amen.

GRA-

GRATIARUM ACTIO

POST MISSAM.

CHristus hospes humiliter amplexandus.

Beneficium Visitationis ipsius attentè considerandum.

Infinita erga se ejusdem bonitas admiranda.

Imparitas sua ad gratiarum actiones dignè reddendas agnoscenda.

Deo Patri ejus Filius dilectus offerendus.

Totum, quod in se est, Sanctissimæ Trinitati, & B. Virgini Mariæ consecrandum.

Necessitates propriæ, & proximi Christo Domino reverentèr aperiendæ.

Gratia Dei supplicitèr petenda.

Vota ex intimo cordis renovanda.

Proponendum.

Do-

DOMINE Jesu Christe Rex ęternę gloriæ, quem firmæ oculis fidei in præcordiis meis jam commorantem intueor, & humilitèr prostratus adoro.

I.

GRATIAS tibi ago pro omnibus beneficiis mihi collatis, signantèr verò, quod hodie mihi quamvis indignissimo concedere dignatus es verum & immaculatum corpus, & sanguinem tuum pretiosum consecrare, pertractare, illudque offerre in memoriam tuorum mirabilium, ad tuam gloriam, & in remissionem omnium peccatorum, tàm meorum, quàm illorum, pro quibus orare & sacrificare proposui, illoque in consolationem & salutem animę meæ cibari, & nutriri; Quaprotèr verè dicere audeo cibus meus Christus, & ego ejus: Multiplico ergo, & quotiescumque respiro multiplicare intendo meam voluntatem in infinitum in tuis laudibus, precorque Beatissimam Virginem, Angelos, et Sanctos, universasque creaturas invito, ut pro me immensas tibi referant gratias, ac Sanctum nomen tuum

suum cum summa jubilatione magnificent.

I I.

O Inæstimabilis dilectio charitatis? Quomodo dignatus es Domine Jesu, istam indignam, tuam tamen facere habitationem? Hæc fuit summæ charitatis tuæ suprema exuberantia; Quapropter tali benignitate attractus accedo ad thronum gratiæ tuæ anxius ac tremebundus, non quod de tua misericordia diffidam, sed quia peccatis meis confundor, et præ multitudine iniquitatum mearum erubesco. Verumtamen pœnitet me peccasse, et cupio emendare quod feci: Deprecor ergo te misericors et piissime Domine Jesu Christe, ut suscipias me miserrimum peccatorem, et dimittas omnia delicta et ignorantias vitæ meæ, et signantèr indulgeas quæcumque hodie, et antehac in celebratione Missarum, et divinis Ministeriis proprio commisi reatu.

I I I.

O Dulcissime, et amantissime Domine Jesu fons gratiæ, et largitor omnium bonorum, ecce mi-

miserias animi et corporis mei tibi pando; Tu scis necessitatem meam, et infirmitatem quam patior, in quantis malis et vitiis jaceo, quàm sæpè sum gravatus, tentatus, turbatus, et inquinatus. Ad omnia scientem loquor, cui manifesta sunt omnia interiora mea, et qui solus potes me perfectè consolari et adjuvare, tu scis quibus bonis indigeo præ omnibus, et quàm pauper sum in virtutibus.

I V.

Ecce sto ante te pauper et nudus, gratiam postulans, et misericordiam implorans; Refice esurientem mendicum tuum, accende frigiditatem meam igne amoris tui, illumina cæcitatem meam claritate præsentiæ tuæ; Verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia gravia et contraria in patientiam, omnia infima et creata in contemptum, et oblivionem: Erige cor meum ad te in Cœlum, et ne permittas me vagari super terram; Tù solus mihi ex hoc jam dulcescas usque in sæculum, quia tu solus cibus et potus meus, amor meus et gaudium meum, dulcedo mea, possessio mea, et requies æterna cordis mei.

O

V.

O Clementissime Domine Jeſu miſerere hujus loci N. miſerere præſertim famulorum tuorum N. N. concede, ut ſit hic humilitas, pax, charitas, continentia, puritas, ſanctitas &c. concede, ut omnes dignè emendemus nos, et corrigamus: timeamus te, et ſerviamus tibi fidelitèr, diligamus te, ac placeamus tibi: Commendo pietati tuæ omnia negotia noſtra, et omnes neceſſitates. Miſerere omnium hominum, pro quibus ſacroſanctum Sanguinem tuum fudiſti. Eja Domine converte et revoca miſeros peccatores, da vivis veniam et gratiam, da fidelibus defunctis requiem lucemque ſempiternam, Amen.

Quin-

Quinque puncta ante, vel post Missam & Communionem utilissimè recitanda.

I.

DETESTOR, et abominor omnia, et singula peccata mea, et omnium aliorum commissa ab initio Mundi usque in hanc horam, et deinceps usque ad finem mundi committenda, et si possem impedirem per gratiam Dei, quam supplex invoco.

II.

LAUDO, et approbo omnia bona opera facta à principio mundi usque in hanc horam, et deinceps usque in finem Mundi facienda, et si possem, ea multiplicarem per gratiam Dei, quam supplex invoco.

III.

INTENDO omnia facere, dicere, et cogitare ad majorem Dei gloriam, cum omnibus illis bonis intentionibus, quas Sancti unquam habuerunt, vel habebunt, vel habere possunt.

IGNO-

IV.

IGNOSCO, et dimitto ex toto corde omnibus inimicis meis, omnibus me calumniantibus, omnibus mihi detrahentibus, omnibus quocumque modo mihi nocentibus, vel volentibus mala.

V.

UTINAM omnes homines salvare possem moriendo pro singulis, lubenter id facerem per gratiam Dei, quam supplex invoco, et sine qua nihil possum.

Laus Deo.